Analiza vanjskopolitičkih strategija predsjednika Harryja S. Trumana i Johna F. Kennedyja

Zoković, Alen

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:114:511515

Rights / Prava: Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / disertations

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij politologije

ANALIZA VANJSKOPOLITIČKIH STRATEGIJA PREDSJEDNIKA HARRYJA S. TRUMANA I JOHNA F. KENNEDYJA

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: doc.dr.sc. Đana Luša
Student: Alen Zoković

Zagreb,
Kolovoz, 2017.

SADRŽAJ

1. Uvod.....3
2. Teorijsko-metodološki okvir rada.....4
2.1. Definiranje pojmova.....4
2.1.1. Vanjska politika.....4
2.1.2. Vanjska politika Sjedinjenih Američkih Država.....5~~4~~
2.1.2.1. Vanjska politika SAD-a u mandatu predsjednika Trumana (doktrina).....6~~6~~
2.1.2.2. Vanjska politika SAD-a u mandatu predsjednika Kennedyja (doktrina)..7~~6~~
~~3.0. Predmet istraživanja i polazna pitanja/hipoteze.....7~~
~~5.1.~~3.1. Inauguracijski govor.....8
~~5.2.~~3.2. Govori o stanju nacije.....10
~~5.3.~~3.3. Vanjska politika prema Europi, Aziji, Bliskom istoku.....16
~~5.4.~~3.4. Zaključak.....20
~~6.~~4. Analiza vanjskopolitičke strategije predsjednika Johna F. Kennedyja.....21
~~6.1.~~4.1. Inauguracijski govor.....21
~~6.2.~~4.2. Govori o stanju nacije.....23
~~6.3.~~4.3. Vanjska politika prema Europi, Aziji, Bliskom istoku.....28
~~6.4.~~4.4. Zaključak.....30
~~7.~~5. Zaključak - usporedba vanjskopolitičkih strategija Trumana i Kennedyja.....31
~~8.~~6. Literatura.....33

1. Uvod

Tema ovog diplomskog rada je usporedba vanjskopolitičkih strategija dvojiceaju američkih predsjednika, Harryja S. Trumana i Johna Fitzgeralda Kennedyja. U radu se analiziraju Najveći naglasak je stavljen na analizu inauguracijskih govoria i gGovoria o stanju nacije dvojice navedenihaju predsjednika te, a usporedno se analiziraju i njihovaa vanjskopolitičkaa strategijaa, s posebnim naglaskom na kao i odluke i potezi prema politiku prema SSSR-u-u, Europi, Aziji i Bliskom istoku. Najveći doprinos obol istraživanju vanjskopolitičke strategije SAD-a za vrijeme Trumana i Kennedyja u hrvatskoj politologiji dao je Radovan Vukadinović sa svojih nekoliko knjiga, starijeg i novijeg datuma od kojih je potrebno spomenuti sljedeće:naglasiti knjige „Sila i interesi: vanjska politika SAD“ iz 1972. godine te „Vanjska politika SAD-a u doba Hladnog rata“ iz 2008. godine. Dosada u Hrvatskoj nije bilo akademskih radova koji su analizirali i komparirali vanjskopolitičku strategiju predsjednika Trumana i Kennedyjaa i koji bi zaključili koliko je bilo sličnosti u njihovim administracijama kada su u pitanju vanjski poslovi. Stoga se Upravo doprinoskroz ovogaj rada očituje kroz i analizu predsjedničkih govora te i konkretnih odluka kojima se nastoji doći do zaključaka o sličnostima i razlikama vanjskopolitičkih strategija predsjednika Trumana i Kennedya. i poteza će biti prikazano jesu li vanjskopolitičke strategije Trumana i Kennedyja bile vrlo slične. Predmet istraživanja ovog diplomskog rada su vanjskopolitičke strategije dvojice američkih predsjednika, Harryja S. Trumana i Johna F. Kennedyja. Dužnost predsjednika su obnašali sa samo dva mandata razlike između njihovih mandata, no kroz skoro deset godina, puno se toga promijenilo. GlavnoPolazno pitanje ovog znanstvenog rada jest jesu li se Trumanova i Kennedyjeva strategija vanjske politike bitno razlikovale jedna od druge i ako da na koji točno način. U radu se kao metoda istraživanja koristi je postoje li razlike ili sličnosti u njihovim vanjskopolitičkim strategijama i kolike su one zapravo bile. Polazno pitanje stoga glasi koliko se razlikuju vanjskopolitičke strategije dva navedena američka predsjednika.

Zaključno, kao odgovor na polazno pitanje, u radu se polazi od hipoteze da su Truman i Kennedy imali vrlo sličnu vanjskopolitičku strategiju, kako se njihove doktrine nisu smatram kako se Trumanova i Kennedyjeva doktrina nisu puno razlikovale te kako su im glavne odrednice i glavni ciljevi njihovih strategija za vanjsku politike bile vrlo slične. Prije svega, sličnosti se vide u odnosu prema SSSR-u, ali i vojnim intervencijama u državama diljem svijeta. S druge strane, razlike se uočavaju u načinu na koji su Trumanova i Kennedyjeva administracija pomagale državama koje su bile u opasnosti da padnu pod utjecaj SSSR-a.

Commented [ĐL1]: ??????

Commented [ĐL2]: Pročitajte ovaj pasus i sredite ga. Podrazumijeva se da postoje razlike i sličnosti! Koja je vaša polazna teza?

Commented [ĐL5]: ????? preoblikujte rečenicu. Ne smatrate. U radu se polazi od hipoteze te i te...ako već tvrdite da su bile slične navedite elemente na osnovu kojih to tvrdite. Samo uvtrđivanje sličnosti nije dovoljno.

Commented [AZ6R5]: Dodano.

Commented [ĐL7]: Gdje vam je sve što sam napisala da ide u uvodu? Gdje vam je predstavljanje strukture rada?

Commented [AZ8R7]: Vratio.

Commented [ĐL9]: …. U radu se analiziraju vanjskopolitičke strategije dvojice američkih predsjendika….preoblikujte rečenicu

Commented [ĐL10]: Uvod diplomskog rada najčešće ima sljedećih šest standardnih dijelova. Uvod je najprimjerenije započeti kontekstom istraživanja, tj. donijeti osvrt na stanje u području i kratak pregled dosadašnjih istraživanja i literature da bi se radu i temi odredilo mjesto u zatečenom fondu znanja. Tko se temom bavio u hrvatskoj akademskoj zajednici? Koja su kapitalna djela?
Zatim se postavlja vlastito istraživačko pitanje, novina u temi i pristupu. To je povezano s isticanjem važnosti i doprinosa rada, odnosno isticanjem zašto je vrijedno postaviti upravo to i takvo istraživačko pitanje.
Uvod u pravilu donosi i osvrt na metodologiju na kojoj je rad utemeljen, te kratak nacrt njegove strukture, tijeka argumentacije po dijelovima, poglavljima i odjeljcima. Na kraju, uvod najčešće donosi i tezu, autorov odgovor na glavno istraživačko pitanje, odnosno teznu rečenicu!!!

Formatted: Font: Not Bold

Formatted: Font: Times New Roman, 12 pt

Formatted: Font: Times New Roman, 12 pt

~~4.~~2. Teorijsko-metodološki okvir rada

~~4.1.~~2.1. Definiranje pojmova

~~4.1.1.~~2.1.1. Vanjska politika

Bezbroj je definicija vanjske politike. ~~Definicija vanjske politike ima preko nekoliko, no činjenica jest kako je vanjska politika je jedna od najvećih grana~~najbitnijih područja ~~politike koja je oduvijek bila vrlo bitna, a od kraja Drugog svjetskog rata pa sve do danas promaknula se u možda najbitniju granu politike uz, dakako, unutarnju politiku.~~ ~~Kao što joj i samo ime kaže, vanjska~~~~v~~Vanjska politika je politika koja se vodi ~~izvan države, odnosno~~ prema drugim državama i institucijama, a jedini cilj joj je zaštita raznih interesa države koju zastupa, od političkih, preko ekonomskih pa sve do sigurnosnih. Neki teoretičari tvrde kako je vanjsku politiku nemoguće definirati te kako „vjerojatno to nikome i nikada neće poći za rukom“[1] ~~(Frenkel, 1975:1, cit. prema Vukadinović, 1981:10)~~, no prema Frenkelu[2] ~~(1975:1, cit. prema Vukadinović, 1981:10)~~ ~~isto tako kaže da se~~ se vanjska politika isto tako „sastoji od odluka i akcija koje u stanovitoj mjeri zadiru u odnose jedne zemlje s drugim zemljama“. Rosenau ~~(1971:84, cit. prema Vukadinović, 1981:27)~~ je vanjsku politiku definirao kao radnje koje poduzimaju države kako bi „sačuvale ili izmijenile situaciju u međunarodnom sistemu na način koji je sukladan sa ciljem ili ciljevima„.[3] Američki profesor Hermann ~~(1972:72, cit. prema Vukadinović, 1981:28)~~ je za vanjsku politiku tvrdio da obuhvaća “akcije autoritativnih aktera pojedine države ili njihovih agenata, koja je usmjerena da utječe na ponašanje vanjskih međunarodnih aktera koji djeluju izvan kruga vlastite politike.“ [4] Jedna od definicija Dimitrijevića i Stojanovića ~~(Dimitrijević, Stojanović, 1977:198, cit. prema Vukadinović, 1981:25) kaže~~glasi kako „pod vanjskom politikom podrazumijevaju političke odnose u kojima jedan subjekt međunarodnih odnosa stupa s drugim takvim subjektima.“[5] Modernizacija i Hladni rat uvelike su pridonijeli povećanom zanimanju i istraživanju vanjske politike i njezinih aktera te su se tako razvile razne teorije o vanjskoj politici i međunarodnim odnosima. U uređenim državama, brigu o vanjskoj politici vodi ministarstvo vanjskih poslova predvođeno ministrom vanjskih poslova. Od velikog su značaja za vanjsku politiku i veleposlanstva te ambasade država. ~~te~~ ~~š~~Što više ~~to ih više~~ ambasada i veleposlansatava država ima u drugim državama, to je njena vanjska politika razvijenija, a samim time bi trebala biti i učinkovitija na više polja (političkom, ekonomskom, sigurnosnom, itd.). U konačnici, kao što je već gore

[1] Vukadinović, R. (1981) Osnove teorije vanjske politike, Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost, str. 10
[2] Isto
[3] Vukadinović, R. (1981) Osnove teorije vanjske politike, Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost, str. 27
[4] Vukadinović, R. (1981) Osnove teorije vanjske politike, Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost, str. 28
[5] Vukadinović, R. (1981) Osnove teorije vanjske politike, Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost, str. 25

Commented [ĐL11]: Dva puta je

Commented [ĐL12]: Radi li se o grani?

Commented [ĐL13]: I prije je bila bitna, cijelu rečenicu treba mijenjati

Commented [ĐL14]: To svi znamo???

Commented [ĐL15]: Hmm… nije baš da se vodi izvan države??? Brojni su autori koji su definirali vanjsku politiku. Na kojeg se pozivate? Dakle ovdje očekujem da spomenete 5-6 različitih autora i njihovih definicija vanjske politike ☺

Commented [ĐL16]: Ne kaže!!!

Commented [ĐL17]:

Commented [ĐL18R17]: Kako definicija kaže?

Commented [ĐL19]: Dva puta te!!!!

spomenuto, međunarodne organizacije poput Ujedinjenih ~~nacija~~naroda, Europske unije, Arapske lige ili NATO-a (Sjevernoatlantskog saveza) ~~u današnjem vremenu te Varšavski pakt i Liga naroda u prošlosti,~~ su veliki i bitni faktori međunarodne politike~~,~~. Posljedično, svakoj državi koja nastoji voditi aktivnu vanjsku politiku navedene organizacije su vrlo bitne.~~a samim time i bitan faktor za svaku od država koja njeguje vanjsku politiku prema organizacijama čije su članice ili s kojom surađuju.~~

Commented [ĐL20]:

Commented [ĐL21R20]: Ova rečenica nema smisla, pa su bitni faktori pa faktor, pročitajte!!!!

~~4.1.2.~~2.1.2. Vanjska politika Sjedinjenih Američkih Država

U ovom poglavlju ~~napravit ću kratki presjek vanjske politike~~se ukratko analizira vanjska~~e~~ politika~~e~~ Sjedinjenih Američkih Država kroz povijest, od samih početaka pa sve do današnjeg dana. ~~Nekome tko živi u 21. stoljeću teško je vjerovati kako su~~ Sjedinjene Američke Države su kroz svoju povijest većinom bile neraspoložene za intervenciju van svojih granica i ~~kako su~~ njegovale su neku vrstu doktrine izolacionizma te su se pokušavale što je manje moguće miješati u poslove drugih država dok nisu shvatile kako bi upravo one mogle biti te koje će promijeniti tijek povijesti i cjelokupnog čovječanstva~~, a ne samo svoj tijek~~.

Commented [ĐL22]: Nije akademski stil pisanja. Nećete napraviti, već se u poglavlju analizra...

Commented [ĐL23]: suvišno

Commented [ĐL24]: čiji tijek?

Američki se narod sustavno borio protiv britanskog kolonijalizma kroz gerilske akcije poput Bostonske čajanke, no taj dio američke povijesti se ne može nazvati vanjskom politikom jer su djelovanja većinom bila neorganizirana i neinstitucionalna. Kao začetak američke vanjske politike, može se uzeti Monroeova doktrina koja je objavljena 2. prosinca 1823. godine. Doktrina je to u kojoj je američki predsjednik James Monroe naveo kako će svako uplitanje, interveniranje ili pokušaj ponovne kolonizacije biti viđeno kao agresija te kako će Sjedinjene Američke Države, koje su tada postojale već skoro pola stoljeća, reagirati silom. Američka vanjska politika se stoga većinom svodila na to da ~~je branila~~su predsjedničke administracije branile~~a~~ svoj teritorij, najčešće od susjednog Meksika. Jedan od primjera dosljednosti američkih vlasti u provođenju ~~kako su američke vlasti zaista bile dosljedne u provođenju~~ izolacionističke politike je i odbijanje Napoleona III koji je tražio ~~američku~~ pomoć u sukobu s ruskim carem Aleksandrom II. Odbio ga je tadašnji Državni tajnik SAD-a William H. Seward koji je rekao kako „jasno i u potpunosti brane svoju politiku neintervencionizma bez obzira kako se to čudno činilo drugim državama“.[6] Počeci slabljenja izolacionizma vide se na prijelazu između 19. i 20.

Commented [ĐL25]: Tko je branio?

[6] Raico, Ralph (2011) America's Will to War: The Turning Point, Mises Institute (Internetska stranica: https://mises.org/library/americas-will-war-turning-point, pristupljeno 20.8.2017.)

stoljeća kad su Sjedinjene Države prvi puta upotrijebile vojnu silu u dva rata – Španjolsko-američkom i Filipinsko-američkom ratu. Dok je za prvi rat kriva isključivo Španjolska, drugi rat je proizašao iz američke okupacije Filipina te pobune domaćeg stanovništva. Wilson je ~~Američka vanjska politika se~~ nakon dva kratka sukoba ~~vratila~~ američku vanjsku politiku ponovno usmjerio prema doktrini izolacionizma te su SAD~~je~~ u Prvi svjetski rat ušl~~ea~~ tek pred sam kraj tog najvećeg dotad sukoba u svijetu. Slogan Woodrowa Wilsona u kampanji za drugi mandat je bio „He kept us out of war" („Držao nas je izvan rata"), čime su Amerikanci jasno dali do znanja što misle o intervencijama van njihove države. No, krajem Prvog svjetskog rata, želja za intervencijama u susjedstvu i ostatku svijeta postajala je sve veća pa su tako i Wilsonov posjet Europi i prijedlog o osnivanju Lige naroda označili početak promjene kursa američke vanjske politike. SAD su tijekom prve trećine Drugog svjetskog rata također bile izvan sukoba u koji ih je uvukao japanski napad na Pearl Harbor u prosincu 1941. godine pri čemu Lubell[7] ~~(1956: 139–140)~~ tvrdi kako se u američkom narodu nije vidjela razlika između izolacionista i onih koji su željeli američku intervenciju u Drugom svjetskom ratu jer su se „sinovi obitelji

Commented [ĐL26]: Tko se vratio?

Commented [ĐL27]: Pogledajte kako se citira!!!! Odlučite se koji stil citiranja koristite, nema kombiniranja!!

Commented [AZ28R27]: Promijenjeno.

[7] Lubell, Samuel (1956) The Future of American Politics Anchor Press. 139–140

koje su zagovarale izolacionizam borili u ratu kao i oni drugi“.[8] Nakon kraja Drugog svjetskog rata, Sjedinjene Američke Države su se u potpunosti odmaknule od politike izolacionizma, počevši redovno sudjelovati u vanjskopolitičkim događajima – od članstva u međunarodnim organizacijama poput UN-a i NATO-a, preko bilateralnih i multilateralnih sporazuma pa sve do političkih i vojnih intervencija i ratova u cijelom svijetu. U razdoblju Hladnog rata, Sjedinjene Američke Države bile su aktivnije na polju vanjske politike kao nikada do tad u povijesti, natječući se sa Sovjetskim Ssavezom na skoro svim poljima, od borbe za utjecaj na države pa sve do utrke u istraživanju svemira.

~~4.1.2.1.~~2.1.2.1. Vanjska politika SAD-a u mandatu predsjednika Trumana (doktrina)

Trumanova doktrina bila je uvelike obilježena i usmjerena Drugim svjetskim ratom, odnosno posljedicama koje su svijet i SAD dočekale nakon kraja najvećeg svjetskog sukoba do danas. Truman je, kako bi se uspješno borio protiv puno većeg, ali i siromašnijeg Sovjetskog Ssaveza, trebao pridobiti saveznike, a najveći potencijal je, jasno, vidio u europskim državama koje su, iako su bile vrlo pogođene ratom, i dalje bile dio najrazvijenijeg kontinenta. Najveći dio svoja dva mandata Truman je posvetio oporavku europskih partnera ~~i izgradnjom temelja za zajedničku obranu u budućnosti~~. Inzistirajući na osnivanju UN-a i NATO-a, Truman je postavio temelje modernog svijeta koji će u budućnosti, barem u teoriji, težiti prema miru i rješavanju sukoba mirnim, a ne nasilnim putem. Trumanova administracija je dio svog mandata posvetila i financijskom oporavku Europe kroz Marshallov plan i Trumanovu doktrinu~~.~~ – planom kojim su se financirale političke nestabilne Grčka i Turska kako bi demokracija nadjačala komunizam te kako bi se navedene države priklonile SAD-u. No, velik dio svog mandata, Truman je jednim okom morao gledati i na ostatak svijeta u kojem se odvijala borba između američke demokracije i sovjetskog komunizma, a najveći oružani sukobi događali su se na Dalekom istoku. Ipak, Truman je, kao i Staljin, tijekom svog mandata morao oprezno donositi sve odluke jer je i samo jedan krivi korak mogao dovesti do novog, razornog Trećeg svjetskog rata.

Commented [ĐL29]: ??????

~~4.1.2.2.~~2.1.2.2. Vanjska politika SAD-a u mandatu predsjednika Kennedyja (doktrina)

Za razliku od Trumanove doktrine, Kennedyjeva nije bila toliko obilježena Drugim svjetskim ratom jer je od kraja rata do Kennedyjeve inauguracije prošlo više od 15 godina. No, s druge strane, Kennedyjeva doktrina je uvelike bila obilježena Hladnim ratom, većinom na europskom tlu, ali i u bližim područjima poput Kube ili nešto daljim poput Vijetnama. Kennedy je veliku pažnju posvetio i tada već vrlo stabilnom partneru Izraelu. Početak i zapravo velik dio mandata Kennedy nije bio nimalo popustljiv prema glavnom svjetskom konkurentu SSSR-u sve do vrlo konkretnih mjera Sovjeta koji su primorali i Kennedyja i njegovu administraciju da krenu drugačijim putem vanjske politike prema komunizmu, a to je prije svega bila politika detanta, odnosno politika koja je prije svega zagovarala rješavanje sukoba mirnim putem.

~~5.~~3. Analiza vanjskopolitičke strategije predsjednika Harryja S. Trumana

~~5.1.~~3.1. Inauguracijski govor

Harry S. Truman je održao samo jedan inauguracijski govor iako je dužnost predsjednika Sjedinjenih Američkih D~~d~~ržava vršio nepunih osam godina, odnosno dva izborna ciklusa. Razlog tome jest činjenica da je njegov prethodnik Franklin D. Roosevelt preminuo svega nekoliko mjeseci nakon početka svog trećeg mandata, što je Trumanu, kao njegovom potpredsjedniku, otvorilo put do dužnosti predsjednika na kojoj je, zbog Drugog svjetskog rata i nestabilne situacije u svijetu, ostao do kraja Rooseveltovog mandata. Po završetku svog prvog~~,~~ mandata kao potpredsjednika, odnosno predsjednika Sjedinjenih Američkih Država, Truman se ponovno kandidirao na novim predsjedničkih izborima te pobijedio republikanca Thomasa E. Deweyja. Svoj inauguracijski govor održao ~~imao~~ je ~~na Kapitolu u glavnom američkom gradu Washingtonu,~~ 20. siječnja 1949. godine. Govor je trajao nešto više od dvadeset minuta, a ~~Truman je u govoru~~ imao je 2.273 riječi.[9]

Truman je svoj inauguracijski govor započeo zahvalom američkom narodu na ukazanom povjerenju te zamolbom da uz njega budu svi Amerikanci, bilo posrednom pomoći, bilo molitvama. Spomenuo je i ratne strahote koje su zadesile svijet u prvoj polovici 20. stoljeća, misleći, dakako, na Prvi i Drugi svjetski rat. S obzirom na činjenicu kako je rat okončan pobjedom Saveznika upravo zbog ulaska u rat i pomoći Sjedinjenih Američkih Država, Truman je očekivano, već nakon prvih nekoliko rečenica, naglasio kako narodi širom svijeta „u doba nesigurnosti gledaju prema SAD-u kao nikad prije tražeći dobru volju, snagu i mudro vodstvo“.[10] Upravo tom rečenicom, dao je do znanja kako će vanjsku politiku graditi na doktrini kako su upravo Sjedinjene Američke Države te koje imaju pravo voditi dominantnu vanjsku politiku prema svim državama svijeta. Nastavio je nabrajanjem osnovnih ljudskih prava poput prava na slobodu, mišljenje, jednakost i pravednost prema zakonima koje su, prema njegovom govoru, bile u potpunosti suprotne režimu protiv kojeg će se SAD i njezini saveznici boriti. Režim je to koji zbog kojeg su mnogi, prema Trumanovim riječima „žrtvovali svoju slobodu kako bi za nagradu dobili tugu, obmanu, siromaštvo i tiraniju“. To je bio uvod za „otkrivanje“ o kojem režimu govori, iako je već svima bilo jasno kako priča o najvećem američkom neprijatelju nakon poražene nacističke Njemačke – komunizmu. Svoj govor nastavio je uspoređujući komunizam i demokraciju nizom rečenica koje su naizmjenično započinjale

Commented [ĐL32]: Kombinirate stil citiranja!

Commented [AZ33R32]: Ispravljeno.

Formatted: Superscript

[9] Internetska stranica „The American Presidency Project“, adresa: http://www.presidency.ucsb.edu/inaugurals.php (pristupljeno: 15.8.2017.)
[10] Trumanov inauguracijski govor, 20.siječnja 1949. godine

dvama riječima – komunizam i demokracija. Truman je za komunizam rekao kako je taj režim „zasnovan na vjeri da je pojedinac preslab i neadekvatan kako bi samostalno mogao donositi odluke“, kako „pojedinac može biti uhićen bez pravnog razloga i kažnjen bez suđenja“ te kako režim pojedincu može određivati „koje će informacije dobivati, vođe slijediti i misli imati“[11]. S druge je pak strane, o demokraciji govorio u superlativima. Kao glavne odlike demokracije naveo je mogućnost pojedinca da „moralnim i intelektualnim sposobnostima, kao i neotuđivim pravom razumno upravlja svojim životom“.[12] Demokracija je prema Trumanu uspostavljena kako bi „svaki pojedinac imao korist od režima i kako bi njegova sloboda bila zaštićena“ za razliku od komunizma. Na kraju usporedbe komunističkog i demokratskog režima, Truman je naglasio kako borba dvaju suprotnih strana nije samo pitanje za američki narod, već i za sve ostale države svijeta. Između redova je spomenuo i svoju doktrinu koju je predstavio dvije godine ranije, 1947., kazavši kako su „Sjedinjene Američke Države uložile puno sredstava i energije kako bi osigurale mir, stabilnost i slobodu cijelom svijetu“.[13] Odmah nakon diskretnog spominjanja svoje doktrine, sljedećih par rečenica započeo je riječju „mi“, misleći pritom na cjelokupni američki narod. Odlučno je rekao kako američki narod „ne traži ni od koga teritorij, kako neće nikome nametati svoju volju, ni tražiti privilegije, ali kako je sustavno podržavao Ujedinjene narode i kako ugovorima želi osigurati međunarodnu kontrolu moćnog oružja.“[14] Ovaj dio govora završio je sa zaključkom kako su Sjedinjene Američke Države, u suradnji s određenim europskim državama spasile slobodu brojnih država i ~~njezinih~~ američkih građana. Jednostavnom rečenicom „Inicijativa je naša“ još je jednom pokazao kako će svoju zemlju gledati kao predvodnicu demokratskog dijela svijeta, ali nije propustio ni još jednom spomenuti kako će se za prevlast svog režima boriti sa svojim demokratskim državama partnerima. Truman se zatim okrenuo konkretnim planovima koji su se ticali međunarodnih zajednica, ekonomskog prosperiteta, ali i podršci državama koje će se suprotstaviti komunizmu. Još jednom je napomenuo važnost Ujedinjenih naroda, kao vrlo važne zajednice koja će u budućnosti znatno ojačati zbog povećanja broja država u kojima će građani moći samostalno i demokratski upravljati svojom zemljom. Drugi od četiri plana koje je naveo, ponovno se ticao njegove doktrine – najavio je kako će u potpunosti nastaviti s pružanjem pomoći za ekonomski oporavak ratom razorene Europe, ali i kako bi trebalo smanjiti prepreke u slobodnoj međunarodnoj trgovini jer će pridonijeti već spomenutom oporavku Europe, a samim time i

Commented [ĐL34]: čijih????

[11] Trumanov inauguracijski govor, 20.siječnja 1949. godine
[12] Isto
[13] Isto
[14] Isto

pomoći demokraciji da se postavi na noge. U trećoj točki planova koje je spomenuo u svom govoru, pojavljuje se i ideja o Sjevernoatlantskom savezu za kojeg je rekao kako je u nastajanju i kako bi trebao pomoći osnažiti slobodne države od bilo kakve potencijalne vanjske agresije. U završnoj, četvrtoj točki planova Truman se dotakao i nerazvijenih zemalja te ustvrdio kako više od pola svijeta živi u bijedi i neimaštini zbog lošeg ekonomskog razvitka tih država, koji automatski vode u neke neželjene i negativne režime poput tiranije, diktature ili komunizma.

Do kraja govora je još nekoliko puta apelirao na ostale države saveznice da pruže pomoć zemljama u razvoju jer je eksploatacijski imperijalizam ~~iza nas~~prošlost, a napredak ekonomije svake države je ključ za bolju budućnost kako za demokraciju, tako i za same države u kojima će demokracija pobijediti i prevladati sve ostale nedemokratske režime. Milijune gladnih ljudi koji žive u neimaštini, 33. američki predsjednik je nazvao saveznicima jer je u njima vidio veliki potencijal za potporu demokratskom ustroju država, ali tek nakon što prime pomoć od vodećih država svijeta, na čelu sa Sjedinjenim Američkim Državama. Govor je, osim spominjanja svoje vjere u Svevišnjega i njegovu pomoć, zaključio još jednom rečenicom kojom je dao naslutiti u kojem će se smjeru kretati vanjska politika SAD-a za vrijeme njegovog mandata. Jedna od posljednjih Trumanovih rečenica glasi kako su „događaji američku demokraciju doveli do točke novog utjecaja i nove odgovornosti koje će testirati američku hrabrost, odanost svojoj dužnosti i naposljetku američki koncept slobode.“[15]

Commented [ĐL35]: Iza koga?

~~5.2.~~3.2. Govori o stanju nacije

Govor o stanju nacije, ili drugim nazivom, Govor o stanju Unije je godišnje obraćanje predsjednika Sjedinjenih Američkih Država Kongresu na zajedničkoj sjednici ~~i~~ Zastupničkog doma i Senata. Obraćanje Kongresu je u popisu obveznih predsjedničkih zadataka za vrijeme njegovog mandata koje se uvijek održava u siječnju. Predsjednik nije dužan obraćanje izvršiti usmenim putem, već svog govor može poslati i pismenim putem. Iako je od Thomasa Jeffersona početkom 19. stoljeća pa sve do Woodrowa Wilsona netom prije Prvog svjetskog rata obraćanje Kongresu uvijek bilo pismenim putem, zadnjih skoro četrdeset godina je usmeno obraćanje ~~Kongresu~~ postalo pravilo. Tako zasad, ostaje da je zadnje pismeno obraćanje Kongresu poslao predsjednik Jimmy Carter u svojoj zadnjoj godini mandata, još 1981. godine.

[15] Trumanov inauguracijski govor, 20.siječnja 1949. godine

Harry S.Harry S. Truman se kroz svoja dva mandata Kongresu obratio osam puta. Prvo i zadnje obraćanje 1946. i 1953. godine bila su obraćanja pismenim putem. Harry S. Truman se kroz izvršavanje dužnosti predsjednika Sjedinjenih Američkih Država ukupno osam puta obratio Kongresu, od čega dva puta . Od osam navedenih puta, Truman se Kongresu dvaput obratio pismenim putem, prvi put 1946., dok je kao potpredsjednik SAD-a obnašao dužnost predsjednika te zadnji put 1953., što su zapravo bili njegova prva i zadnja obraćanja u njegova dva mandata, odnosno mandata izvršavanja dužnosti predsjednika i legitimno izabranog predsjednika. Od 1947. do 1952., ukupno šest puta, Truman se svaki puta Kongresu obratio govorom., dva puta pismenim, a šest puta usmenim putem. Trumanova obraćanja Kongresu brojala su u prosjeku od četiri do pet tisuća riječi, osim zadnjeg, oproštajnog obraćanja u kojem jse Truman raspisao naspisao te napisao skoro deset tisuća riječi. Kroz ovooOvo poglavlje ćemoće mo ukratko proći krozanalizirati vanjskopolitičke točke Trumanovih Govora o stanju nacije za vrijeme drugog mandata, kada je na legitimnim redovnim predsjedničkim izborima bio izabran za 33. po redu predsjednika Sjedinjenih Američkih Država.

Commented [ĐL36]: uredite rečenice

Commented [ĐL37]: sredite rečenice!

Commented [AZ38R37]: Sređeno.

Commented [ĐL39]: nećemo proći, preformulirajte rečenicu

Govor o stanju nacije, 4. siječnja 1950.

Govor o stanju nacije 1950. godine Truman je započeo vrlo optimističnim i pozitivnim zaključkom kako je prije godinu dana obavijestio Kongres da je stanje dobro te je ono nastavilo takvim i biti.. Napomenuo je te kako su Sjedinjene Američke Države nastavile raditi na jačanju i promicanju slobode u cijelom svijetu. Napomenuo je kako su „u zadnjih godinu dana, SAD napravile znatan i vidljiv napredak u jačanju mira i slobode, kako unutar svojih granica tako i u inozemstvu“[16] čime je odmah na početku svog govora dao do znanja kako upravo svoju državu smatra predvodnicom mira i slobode u svijetu te kamenom temeljcem za razvoj navedenih u svim ostalim državama svijeta. Naglasio je kako „ogromna snaga američkog naroda i države donosi i veliku odgovornost te kako su se Amerikanci pomaknuli sa samog ruba u apsolutno središte svjetskih događanja“. Dodao je kako „druge države gledaju prema SAD-u kao ekonomskoj i vojnoj snazi koja će ih poduprijeti u borbi za slobodno društvo“.[17] Kao temeljni zadatak Sjedinjenih Američkih Država, naveo je mir u svjetski mir te spomenuo kako ga SAD pokušavaju izgraditi pomoću NATO-a, UN-a i ostalih demokratskih država te kako SAD nikada neće biti tolerantne prema represivnim i tiranskim režimima i državama. Posebice

Commented [ĐL40]: dvije rečenice zaredom počinjete s napomenuo

[16] Trumanov Govor o stanju nacije, 4. siječnja 1950.
[17] Isto

je kod spominjanja Ujedinjenih ~~nacija~~ naroda istaknuo i Deklaraciju o ljudskim pravima te Konvenciju o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida. Veliki naglasak je stavio ~~i~~ na širenje i jačanje ekonomskog oporavka svijeta i rad na što slobodnijoj međunarodnoj trgovini koji su, prema Trumanu, bili temelji za zdravu i stabilnu demokraciju. Pred kraj svog govora, koji je bio usmjeren prema vanjskoj politici, Truman nije propustio u negativnom kontekstu spomenuti i komunizam kojeg je usporedio s „novim imperijalizmom".[18]

Govor o stanju nacije, 8. siječnja 1951.

Govor o stanju nacije iz 1951. godine obilježio je početak Korejskog rata, koji je započeo 25. lipnja 1950. godine, a u koji su bile umiješane i Sjedinjene Američke Države. Truman je svoj govor započeo izjavom kako je „s obzirom na vrlo opasno vrijeme, sretan što može reći da su SAD u zdravom stanju".[19] Naravno, spominjući opasno vrijeme, mislio je na Korejski rat koji se odvijao između Sjeverne i Južne Koreje i njihovih saveznika. Nije propustio naglasiti kako se američki vojnici bore uz bok državama saveznicama iz Ujedinjenih ~~nacija~~naroda, a posebno je naglasio kako je agresija u Koreji pokušaj ruskih komunista da korak po korak preuzmu diktaturu nad cijelim svijetom. Većinu svog govora posvetio je blaćenju Sovjetskog S~~s~~aveza, kojeg je optužio da je prijetnja slobodi i slobodnom čovjeku diljem svijeta, a ne samo u SAD-u. Jedini način kako se oduprijeti od tog opakog sovjetskog plana je, prema Trumanu, bilo jedinstvo svih država protiv zajedničke opasnosti – komunističke diktature. Sovjetsku opasnost usporedio je s imperijalizmom srednjovjekovnih careva, a Staljina i vladajuće ljude SSSR-a optužio je da ne prežu ni pred čim kako bi uništili slobodu nacija i postavili svoju dominaciju nad svijetom. Dva su načina na kojim je, prema Trumanovim riječima, Sovjetski savez pokušavao uništiti demokraciju – „metoda subverzije i unutarnjih revolucija i metoda vanjske agresije".[20] Kao uspješne primjere sovjetskih akcija naveo je Čehoslovačku i Kinu, a kao neuspješni primjer, Grčku. Vrlo dramatičnom porukom obratio se svim slobodnim nacijama svijeta, rekavši kako sve slobodne države, uključujući i SAD, ne vežu samo ideali, već i vlastiti interesi i želja za samoodržanjem, a ako se zajednica država vođena takvim načelima raspadne i prestane postojati, ishod bi, rekao je Truman, mogao biti fatalan ne za slobodne države i demokraciju, već za cijelo čovječanstvo. Pohvalio je Marshallov plan i odao mu priznanje jer je uspio onemogućiti sovjetskim agentima da nametnu komunizam u

[18] Trumanov Govor o stanju nacije, 4. siječnja 1950.
[19] Trumanov Govor o stanju nacije, 8. siječnja 1951.
[20] Isto

nestabilnim državama poput Francuske i Italije te je naglasio kako bi SAD trebale nastaviti pružati ekonomsku pomoć svim nestabilnim europskim državama kako ne bi pale pod utjecaj Sovjeta i komunizma. Napomenuo je kako navedenim državama, za svaki slučaj, treba pružiti i vojnu pomoć, a kao veliki faktor u ostvarivanju cilja naveo je i NATO. U nekoliko rečenica spomenuo je i azijske države, za koje su se SAD borile u prošlosti, poput Filipina, ali je naglasio i dobre odnose s Indonezijom, Indijom i Kinom te Japanom. Ostatak govora Truman je posvetio temi o naoružanju i američkim planovima za što boljim naoružanjem kako bi Sjedinjene Američke Države mogle braniti prije svega svoj teritorij i građane, ali i sve ostale slobodne države svijeta i njihove građane.

Govor o stanju nacije, 9. siječnja 1952.

Godinu kasnije, Truman je još jednom svoje obraćanje Kongresu odvojio na dvije cjeline – vanjsku i unutarnju politiku. S obzirom na vrlo nestabilnu situaciju, borbu na korejskom poluotoku i općenito borbu za prevlast između demokracije i komunizma, Truman je dao prednost vanjskoj politici i govor započeo upravo tom temom. Minulu godinu, 1951., ocijenio je uspješnom jer su američke snage, u suradnji sa saveznicima, odbacile sovjetsku agresiju, ojačali svoju vojnu sposobnost te samim tim povećali šanse za mir i slobodu za većinu država u svijetu. Nadolazeću, 1952. godinu, nazvao je ključnom u obrani slobodnog svijeta. Truman je nakon uvoda naveo dobre i loše strane prošle godine. Od pozitivnih stvari, naveo je kako su snage UN-a uspješno spriječile kineske komuniste u naumu da naprave invaziju na Koreju. Indokinu i Malaju (današnju Maleziju) je financijska pomoć SAD-a uspjela izvući iz ruku komunista, dok je 1951. označio kao godinu u kojoj su razni ugovori s Japanom, Australijom, Novim Zelandom i Filipinima dodatno osnažili mir u navedenim zemljama. Članstvo Grčke i Turske u Sjevernoatlantskom savezu su za Trumana također bili ključni uspjesi, a za Ujedinjene nacije je rekao kako su ojačale i kako su korisnije nego ikad prije. S druge strane, one negativne, Truman je naveo širenje sovjetske vojske, no i tri točke kojima je sve koji su mislili da je opasnost prošla, podsjetio da je ona još uvijek tu. U prvoj točki napomenuo je kako je „opasnost od Trećeg svjetskog rata još uvijek veoma ostvariva i kako ne bi smjelo doći do opuštanja jer bi se mogao ponoviti Pearl Harbor“.[21] U drugoj točki je odao veliko priznanje saveznicima i istaknuo slabosti SAD-a rekavši kako SAD nemaju šanse u

[21] Trumanov Govor o stanju nacije, 9. siječnja 1952.

samostalnoj borbi protiv SSSR-a uz miran završetak tog sukoba. Naveo je kako su saveznici od „esencijalne važnosti za SAD, kao što su i SAD za sve saveznike“.[22] Ovaj dio govora zaključio je trećom točkom u kojoj je rekao kako su sva saveznička vjerovanja i vrijednosti u velikoj opasnosti, ali i kako vjeruje da se složnim djelovanjem, saveznici mogu oduprijeti komunističkoj opasnosti. U zadnjem dijelu svog govora koji se tiče vanjskopolitičkih pitanja, Truman je nabrojao što se sve još treba napraviti u budućnosti kako bi se što prije osiguralo mirno razdoblje za sve stanovnike svijeta. Kao najvažniji zadatak naveo je pobjedu u Korejskom ratu, kako bi se spasila Republika Koreja koja je bila članica Ujedinjenih naroda. Saveznu Republiku Njemačku spomenuo je kao vrlo važnog strateškog partnera u izgradnji mira i sigurnosti u zapadnom dijelu Europe. Osim financijskom pomoći, Truman je rekao kako se europskim država mora pomoći i vojno, kako bi što prije izgradili respektabilnu istreniranu vojsku. Ekonomska neovisnost Europe je također bila jedna od točaka Trumanovog plana za budućnost, čime bi uvelike olakšao daljnji razvoj svoje države, ali i osamostalio sve ratom pogođene europske države saveznice. Komunistički režim je predstavio kako velikog neprijatelja državama i narodima Azije, koji žude za slobodnim životom. Kako ne bi govorio samo o vojnim i ekonomskim pomoćima, Truman je naveo i primjer Indije, Paragvaja, Irana, Liberije i još 33 zemlje diljem svijeta.[23] Upravo tim je državama SAD pomogao razviti poljoprivredu, odnosno poboljšao uzgoj pšenice. Za kraj, poseban naglasak stavio je i na države iza „željezne zavjese“ za koje je rekao kako američki narod ne smije zaboraviti njihove patnje i stradanja.

Govor o stanju nacije, 7. siječnja 1953.

Zadnji govor Harryja S. Trumana bio je ujedno i njegov najduži Govor o stanju nacije od skoro deset tisuća riječi – točnije 9,683.[24] Svoj zadnji govor iskoristio je kako bi rezimirao svoja dva mandata i kratkim presjekom događaja tijekom osam godina njegovog mandata. Mandat od pokojnog predsjednika Roosevelta preuzeo je 12. travnja 1945. godine, svega nekoliko mjeseci prije kraja Drugog svjetskog rata te odlukom o bacanju atomskih bombi na Japan uvelike usmjerio tok tog dosad najvećeg svjetskog sukoba. Spomenuo je kako je to bio trenutak gdje su se otvorila nova vrata, vrata atomskog razdoblja koje će obilježiti velik dio bliske budućnosti, a o kojoj je riječ i u kasnijem dijelu ovog Govora o stanju nacije. Truman je

[22] Isto
[23] Trumanov Govor o stanju nacije, 9. siječnja 1952.
[24] Trumanov Govor o stanju nacije, 7. siječnja 1953.

zaključio kako su tijekom rata SAD i SSSR bili na istoj strani, suprotno nacistima, dok su se odnosi tih dviju država nakon rata uvelike promijenili te kako su upravo te dvije države postale predvodnice dva svjetska pola – demokratskog i komunističkog. Naveo je glavne karakteristike demokratskih načela koje su njegovale Sjedinjene Američke Države, a to su pomoć državama stradalim u ratu da se oporave, pomoć da se izbore za svoju slobodu, da budu ponosne članice međunarodnih odnosa i sve to bez interesa da uspostavi dominaciju ili kontrolu nad tim državama. Sovjetski Ssavez je, prema Trumanovom govoru iz 1953., pak činio sve suprotno od Sjedinjenih Država. Direktno je i oštro optužio Sovjete da su upravo oni krivci za Hladni rat jer su „okupirali preko deset milijuna kvadratnih kilometara i prema istoku i prema zapadu, skoro 8 milijuna kvadratnih kilometara imaju u svojim satelitskim zemljama, zajedno sa svojim partnerom Kinom“. Truman je taj dio svijeta simbolično nazvao „Staljinističkim svijetom“.[25] Naveo je kako daako bi se osigurale od rizika, Sjedinjene Američke Države moraju ispuniti dva zahtjeva – vojnu sigurnost i napredak društva. Za već spomenuto atomsko razdoblje, Truman je još jednom naglasio kako se utrka u naoružanju podiže na višu stepenicu jer su tijekom godina i Sovjeti izradili atomsku bombu. PTruman je podsjetio kako su SAD odmah nakon korištenja atomske bombe protiv Japana institucijama Ujedinjenih nacija naroda poslale jasnu poruku kako se korištenje nuklearnog oružja mora staviti pod međunarodnu kontrolu kako se ne bi dogodile još veće tragedije, ako se u novom ratu počnecu koristiti nuklearnoa oružjeca. Što se tiče europskih zemalja, posebno je pohvalio Marshallov plan kojim su SAD uvelike pomogle pri oporavku ratom izmučenoj Europi, konkretnije Francuskoj, Italiji, Velikoj Britaniji i nekoliko ostalih država. Kao još jednu od pozitivnih pomaka Marshallovog plana, naveo je i sve veće jedinstvo demokratskih država Europe. Posao u Europi još nije bio gotov, no politički, ekonomski i društveni problemi u Aziji i Africi nisu bili ništa manje bitni od europskih te je, prema Trumanovoj izjavi, promjena na navedena dva kontinenta morala doći čim prije. Dobre vanjskopolitičke odnose s državama navedenih kontinenata konkretno je opisao na primjeru Irana, Indije i Liberije. Prvima su Sjedinjene Države pomogle uzgojiti više žitarica, drugima su pomogle smanjiti rasprostranjenost malarije dok su trećima pomogli obrazovati djecu.[26] Još se jednom dotaknuo nuklearnog oružja u dijelu svog govora koji je uputio direktno Josefu Staljinu: „Vjeruješ u Lenjinovo proročanstvo koje govori kako će u jednom stadiju u borbi za prevlast morati doći do rata, no Lenjin je bio čovjek koji je živio u prednuklearnom svijetu.“[27] čime je htio dodatno napomenuti Sovjetima da upotreba nuklearnog oružja za prevlast u svijetu nije i

[25] Trumanov Govor o stanju nacije, 7. siječnja 1953.
[26] Isto
[27] Isto

ne smije biti jedna od opcija za rješavanje spora dviju suprotnih strana. Na ~~Upravo ovom porukom Staljinu je Truman počeo privoditi svoj zadnji govor kraju, dok je na~~ samom kraju govora, bez obzira što je budući predsjednik Eisenhower dolazio iz redova republikanaca, dao je svoju bezrezervnu podršku novoizabranom predsjedniku.

~~5.3.~~3.3. Vanjska politika prema Europi, Aziji, Bliskom istoku

Harry S. Truman je na predsjedničkim izborima 1944. godine postao potpredsjednik izabranom predsjedniku Sjedinjenih Američkih Država, Franklinu D. Rooseveltu, kome je to bio čak četvrti mandat zaredom. No, ni tri mjeseca nakon inauguracijskog govora, Roosevelt je preminuo, a njegovo je mjesto, sukladno zakonima, zauzeo dotadašnji potpredsjednik Truman. Trumana je preuzimanje vlasti nemalo iznenadilo, a stanje njegovog šoka i vjerojatno uplašenosti najbolje opisuje rečenica koju je uputio novinarima: „Momci, ako se ikad molite, molite se za mene sad. Ja ne znam da li ste vi momci ikad na glavu dobili plast sijena, no kad su mi rekli što se jučer dogodilo, osjećao sam se kao da su sve zvijezde, mjesec i svi planeti pali na mene.“[28]

Konferencija u njemačkom Potsdamu prvi je sastanak triju saveznika (SAD-a, Velike Britanije i SSSR-a) na kojem je sudjelovao i Harry Truman. Kako je projekt Manhattan, koji je bio kodno ime za testiranje atomske bombe, uspio, Američka delegacija je bila vrlo sigurna u sebe i svoje zahtjeve te se tako i postavila na zajedničkim sastancima. Konferencija u nedavno poraženoj Njemačkoj bila je samo uvertira u jedno vrlo krizno razdoblje koje će zahvatiti, ne samo tri strane koje su sudjelovale na konferenciji, već čitav svijet. Početak je to borbe koja se nije vodila direktno između američkih i sovjetskih vojnih snaga, već razno raznim sredstvima~~alatima~~ i nastojanjem da upravo vlastita ideologija pobijedi onu drugu i proširi ju u što veći broj zemalja u svijetu. Iako je došla na samom početku prvog mandata, vjerojatno najvažnija Trumanova odluka na polju vanjske politike bila je ona o korištenju atomske bombe kako bi se Japan što prije natjerao na predaju i kako bi samim time došlo do završetka Drugog svjetskog rata. Trumanovim odobrenjem na Japan su bačene dvije atomske bombe – prva je ~~bačena~~ 6. kolovoza 1945. godine na Hirošimu, a svega tri dana kasnije, 9. kolovoza bačena je i druga atomska bomba na japanski grad Nagasaki. Ni tjedan dana kasnije, Japan je bio primoran priznati kapitulaciju i time se Drugi svjetski rat priveo kraju, iako je on službeno završio tek 2. rujna 1945., kad su japanske vlasti potpisale već priznati poraz. Nakon završetka Drugog svjetskog rata, vjerovalo se kako će nastupiti mirno razdoblje, no sve većim jačanjem dviju sila

[28] McCullough, David (1992). Truman. New York: Simon & Schuster

i dva različita režima, američke demokracije i sovjetskog komunizma, dolazi sve samo ne mirno doba za veliki broj država u svijetu. Većina u Washingtonu je povjerovala kako su Sjedinjene Američke Države, kao glavni pobjednik nedavno završenog rata, bile u odličnoj poziciji da preurede svijet.[29] Ovo poglavlje će stoga pružiti uvid u vanjskopolitičku strategiju Trumanove administracije prema državama Europe, Azije i Bliskog Istoka.

Tri najbitnije strategije koje je Truman proveo u djelo, a tiču se većinom država Zapadne Europe, su Trumanova doktrina, osnivanje Sjevernoatlantskog saveza i Marshallov plan. Sva tri poteza bila su jasno davanje do znanja komunistički nastrojenom Sovjetskom savezu kako neće tako lako svoju želju i volju drugim državama nametnuti bez obzira što su geografski bili puno bliže državama Zapadne Europe. Svoju doktrinu izložio je 12. ožujka 1947. godine u kojoj je, osim što je pozvao a globalni otpor komunizmu, izravno je zatražio i vojnu i gospodarsku pomoć za Grčku i Tursku.[30] SAD svoju prisutnost u Grčkoj i potporu demokratskoj struji nisu iskazale samo kroz financijsku pomoć, već i pružajući veliku pomoć u vojnom smislu za vrijeme Grčkog građanskog rata gdje su podupirali grčke rojaliste koji su se borili s grčkim komunistima. Kraj rata označio je pobjedu grčke demokratske struje koja je Grčkoj kasnije omogućila i članstvo u NATO-u što je za Trumanovu administraciju i njegovu doktrinu značilo pobjedu nad komunizmom. Berlinska blokada, koja je bila jedna od prvih većih hladnoratovskih kriza, je za Trumana bila potvrda da se neki tip zajedničke američko-europske obrane mora uspostaviti. Sama ideja o zajedničkoj obrani dovela je do 4. travnja 1949. godine i osnivanja Sjevernoatlantskog saveza koje su činile SAD i Kanada s jedne Atlantika i deset država Zapadne Europe uključujući i dugogodišnje partnere poput Francuske i Velike Britanije, ali i manje države koje su brinule za svoju sigurnost poput država Beneluksa. Grčka i Turska, potpomognute Trumanovom doktrinom, NATO-u su se priključile tri godine nakon osnutka, 1952. Sjevernoatlantski savez danas broji 29 država od kojih je dio njih iz bivšeg sovjetskog bloka prema čemu se može zaključiti kako su i Trumanova doktrina i prijedlog za osnivanjem zajedničke obrane bile dobre strateške odluke ~~predsjednika Trumana.~~ George Marshall bio je Državni tajnik SAD-a i tvorac plana ekonomske obnove ratom pogođenih zemalja Zapadne Europe, poznatiji pod nazivom Marshallov plan. Ukupno 17 zemalja Europe podijelilo je američku~~financijsku~~ financijsku pomoć ~~koju su Amerikanci osigurali Marshallovim planom~~. Države koje su dobile najveći dio „kolača“ ~~humanitarne financijske pomoći~~ su redom Velika Britanija, Francuska, Njemačka i Italija, sve ~~redom~~ države koje je Trumanova administracija

Commented [ĐL41]: ????

[29] Westad, Odd Arne (2007.), Globalni Hladni rat: Velike sile i treći svijet, Golden Marketing-Tehnička knjiga, str. 37

[30] Painter, David S. (2002.) Hladni rat: Povijest međunarodnih odnosa, Srednja Europa, str. 35

vidjela kao sigurnosne stupove obrane Europe u budućnosti i glavne političke i vojne partnere u borbi protiv Sovjetskog Saveza. Strateški cilj je s vremenom ostvaren te su skoro sve države koje su primile pomoć u sklopu Marshallovog plana tijekom vremena postale članice NATO-a te vjerni američki partner u težnji prema svjetskom miru. Zanimljiva činjenica je kako su američke vlasti pomoć kroz Marshallov plan ponudile i SSSR-u, no predvodnik komunizma u Hladnom ratu je takvu mogućnost odbio. Trumanova administracija pak nije bila u potpunosti nepogrešiva kada je u pitanju utjecaj na europske zemlje te je tako izgubila ideološki sukob od SSSR-a kad su u pitanju Čehoslovačka i Mađarska, koje su imale svoje „demokratske epizode"[31] od nekoliko godina, ali na kraju ipak pale pod vlasti lokalnih komunističkih partija te se kasnije priključile sovjetskom Varšavskom paktu. Iako se SAD i SSSR u Europi nisu nikada direktno sukobile kao dvije samostalne strane, konstantne intervencije u nestabilnim državama održavale su napetost između dvije najveće svjetske sile tog doba. Primjeri takvih indirektnih sukoba mogu se pronaći u raznim operacijama i akcijama, poput primjerice blokade Berlina koju je SSSR započeo kako bi polako, ali sigurno zauzeo cijeli Berlin koji je nakon kraja rata bio podijeljen na četiri zone od kojih je Sovjetima pripadala samo jedna. Trumanova administracija je taj problem riješila slanjem zračne pomoći okupiranim dijelovima Berlina, tzv. Berlinskim letom ili zračnim mostom, te time još jednom nadmudrila Staljina. Kriza oko turskih kanala Bospora i Dardanelija također nije prošla bez miješanja SAD-a, dok je nasuprot Turskoj stajao SSSR, a operacija Džungla, u kojoj su obavještajci iz britanske tajne obavještajne službe MI6 pokušali ubaciti trenirane agente da im prenose informacije iz baltičkih država i Poljske, je također bila podržana od strane Trumana.

Početke vanjske politike Trumanove administracije prema Aziji obilježila je okupacija Japana i njegova obnova, koja je poslužila kao glavni model budućih američkih inicijativa izvan europskog prostora.[32] Sjedinjene Države su tijekom nepunih sedam godina okupacije Japana radile na nekoliko točaka kako bi od Japana napravili demokratsku državu i pouzdanog partnera koji je to za SAD još i danas. Amerikanci su proveli niz odluka i reformi, počevši od razoružanja, preko demokratizacija pa sve do obrazovne reforme kako bi gaJapan izveli na demokratski put i što je moguće više ga udaljili od opasnosti padanja pod komunističku vlast koja je bila u neposrednoj blizini. U Aziji je ipak bilo više ratnih sukoba nego u Europi u kojima su se SAD uvijek nalazile na Sovjetima suprotnoj strani. Kineski građanski rat uvelike je

[31] Painter, David S. (2002.) Hladni rat: Povijest međunarodnih odnosa, Srednja Europa, 39. str.
[32] Westad, Odd Arne (2007.), Globalni Hladni rat: Velike sile i treći svijet, Golden Marketing-Tehnička knjiga, str. 38

odredio budućnost svijeta s obzirom da su se na suprotnim stranama našli nacionalisti, koje je američka vlast podržala davanjem tri milijarde dolara,[33] i komunisti na čelu s Mao Ce-tungom. Iako je Kineski građanski rat počeo 1. kolovoza 1927.[34], i imao prekid sukoba između 1936. i 1946., a trajao sve do 1. svibnja 1950., američke vlasti su se u intervenciju upustile tek –u drugom dijelu rata, no nisu uspjeli preokrenuti tijek te je Kina postala prava komunistička tvrđava i veliki partner SSSR-a. SAD su također davanjem vojne i logističke podrške sudjelovale i u Prvom indokineskom ratu od 1950. do 1954. godine pomažući starom savezniku Francuskoj i Državi Vijetnam u borbi protiv komunista na čelu s Ho Ši Minom. Korejski rat je jedan od događaja koji je uvelike promijenio tijek Hladnog rata i potaknuo dodatno naoružavanje i zaoštravanje odnosa koji će kasnije na drugom kraju svijeta biti na samom vrhuncu i to baš za vrijeme Kennedyjevog mandata. Američke trupe podupirale su Južnu Koreju koja je bila napadnuta od strane komunističkih vođa Sjeverne Koreje koja je pak bila potpomognuta SSSR-om i komunističkom Kinom. Ulaženjem u sukob, Amerikanci su istodobno pomagali i Južnoj Koreji i Japanu, odnosno japanskom gospodarstvu jer su između 1951. i 1956. godine troškovi američke vojne nabave u Japanu pokrili više od četvrtine japanskog uvoza, stoga je u japansko gospodarstvo uloženo više od četiri milijarde dolara.[35] Financijska pomoć je nakon rata pružena i Južnoj Koreji te Tajvanu, a američke snage su i nakon rata ostale na južnokorejskom teritoriju.

Vanjskopolitička strategija Trumana ~~se~~ tijekom njegova dva mandata nije pretjerano ~~obazirala~~ bila usmjerena na Bliski istok. No, Truman je donio nekoliko odluka koje su promijenile svijet, a jedna od njih je bila i priznavanje Izraela kao nezavisne države. Izrael je svoju nezavisnost, na kojoj je Truman jako radio u međunarodnim odnosima, objavio 11. svibnja 1948. godine, a SAD su bile jedna~~e~~ od prvih država koja~~e~~ je~~su~~ javno priznale postojanje novonastalog Izraela, a od samog početka postojanja pa sve do danas je Izrael jedan od glavnih političkih partnera Sjedinjenih Američkih Država. Dva bitna događaja koja su se dogodila na Bliskom istoku za vrijeme Trumanovog mandata i koji su obilježili vanjskopolitičke odnose SAD-a u tom razdoblju su ~~definitivno~~ Iranska kriza iz 1945./46. te državni udar u Siriji iz 1949. godine. U Iranskoj krizi je ponovno došlo do indirektnog sukoba sa SSSR-om jer se sovjetske snage nisu željele povući iz Irana, iako je to bilo potpisano na Teheranskoj konferenciji dvije godine prije izbijanja krize. Ubrzo nakon što se iranski narod pobunio, Amerikanci su poslali protestnu notu u Ujedinjene narode~~cije~~ ne bi li tako primorali sovjetsku Crvenu armiju da se

[33] Painter, David S. (2002.) Hladni rat: Povijest međunarodnih odnosa, Srednja Europa, 46. str.
[34] Li, Xiaobing (2012.) China at War: An Encyclopedia, str. 295
[35] Painter, David S. (2002.) Hladni rat: Povijest međunarodnih odnosa, Srednja Europa, 56. str.

povuče s iranskog teritorija i odustane od dvije paradržave koje je tamo htjela osnovati, Autonomne Republike Azerbajdžan i kurdske Republike Mahabad. Iako su se sovjetske trupe povukle, iranska kriza se nastavila još nekoliko mjeseci te su iranske vlasti pomoć za ponovnim osvajanjem teritorija koji su pripali Autonomnoj Republici Azerbajdžanu i Republici Mahabad ponovno tražile kod SAD-a, što im je Trumanova administracija i pružila.

~~5.4.~~3.4. Zaključak

Truman se zbog Rooseveltove smrti iznenada našao u vrlo nezahvalnoj situaciji – morao je donijeti jednu od najtežih odluka svih vremena, a to je upotreba atomske bombe i time započeti svoj mandat. Početak je to mandata koji zasigurno nije bilo lagan, no pozitivni rezultati po Saveznike su Trumanu dali poticaj da nastavi sa svojim idejama i planovima koji su se ispostavili vrlo dobrima i korisnima u izgradnji budućeg mira. Trumanova doktrina, Marshallov plan, inzistiranje na osnivanju Ujedinjenih naroda i Sjevernoatlantskog saveza samo su neke od ostavština koje je proizvela Trumanova vanjskopolitička strategija. Okupacija Japana je također jedna od pozitivnih primjera Trumanove vanjske politike jer je Japan od nacističkog saveznika na Dalekom istoku postao jedna od najrazvijenijih ~~a~~ država Azije, ali i jedna od razvijenijih država svijeta s demokratskim načelima. Završetkom Drugog svjetskog rata i početkom borbe za prevlast u svijetu, Truman nije dao Sovjetima da olako nametnu svoj komunizam državama u razvoju i novonastalim državama te se borio da svaka država i nacija ima mogućnost samoodređenja i samostalnog upravljanja na način na koji stanovnici te države misle da je to najbolje. Naravno, prema Trumanu je demokracija, a ne tiranija i diktatura, bila pravi put za bolju budućnost i slobodu, a do toga je moglo doći samo ako se ljudi nisu morali brinuti za najosnovnije životne potrebe poput hrane, smještaja pa i obrazovanja, te je Truman svojom vanjskopolitičkom strategijom financijske, materijalne i edukacijske pomoći uvelike pridonio razvoju velikog broja zemalja, kako je u svojim govorima i obećavao te najavljivao.

Commented [ĐL42]: Jedna najrazvijenija???

Commented [AZ43R42]: Ispravljeno.

~~6.~~4. Analiza vanjskopolitičke strategije predsjednika Johna F. Kennedyja

~~6.1.~~4.1. Inauguracijski govor, 20. siječnja 1961.

Dvanaest godina nakon ~~inauguracijskog govora~~ Harryja S. Trumana, svoj inauguracijski govor održao je i John Fitzgerald Kennedy, 35. američki predsjednik, koji je na izborima vrlo tijesno pobijedio protukandidata republikanca Richarda Nixona, kasnije izabranog američkog predsjednika, 37. po redu. Inauguracijski govor J. F. Kennedyja i danas je jedan od najpoznatijih i najutjecajnijih govora u povijesti čovječanstva, na što je sigurno utjecala i činjenica kako je Kennedy bio najmlađi američki predsjednik ikada te prvi predsjednik Sjedinjenih Američkih Država koji se rodio u 20. stoljeću. Govor, koji je Kennedy održao 20. siječnja 1961. godine, trajao je nešto manje od 15 minuta, a novoizabrani predsjednik je u tom periodu izgovorio točno 1.366 riječi te time održao jedan od kraćih inauguracijskih govora novoizabranog američkog predsjednika.[36]

John F. Kennedy je svoj govor počeo vrlo miroljubivo, spomenuvši kako njegova pobjeda „nije pobjeda demokratske stranke već pobjeda slobode te kraj jedne i početak druge ere“.[37] Naglasio je kako se svijet promijenio, kako je čovjek postao dvosjekli mač za svoje postojanje jer s jedne strane „posjeduje moć da izbriše sve oblike siromaštva na zemlji, no također i da izbriše cjelokupnu ljudsku vrstu“[38], aludirajući pritom na sve veće zaoštravanje američko-sovjetskih odnosa i Hladni rat koji je vrlo lako mogao prerasti u nuklearnu katastrofu za cijeli svijet. Miroljubivi ton nastavio je i u svom govoru kada je počeo govoriti o vanjskoj politici SAD-a i odnosima s drugim državama gdje je napomenuo kako se američki narod obvezuje da, bez obzira kako druge države gledaju na SAD, neće odustati od konačne pobjede slobode. Kennedy je velik dio svog govora posvetio obraćanju skupinama država, od saveznica, preko mladih i siromašnih država pa sve do država koje su bile neprijateljski raspoložene prema Sjedinjenim Američkim Državama. Državama saveznicama se prvima obratio direktno, naglasivši kako se obvezuju na odanost te kako samo zajedničkim snagama mogu prevladati teške situacije, dok će svaka država samostalno moći puno manje od kolektiva. Nakon toga, obratio se i mladim državama, koje su većinom bile pod kolonijalnom vlasti, poručivši im kako jedan način kolonijalne kontrole nikako ne bi trebao biti zamijenjen još gorom tiranijom. No, mudro je zaključio kako se mlade države ne moraju nužno slagati s SAD-om uvijek i po svim pitanjima, ali kako bi trebale snažno podržavati i boriti se za svoju slobodu. Skupini siromašnih

[36] Internetska stranica „The American Presidency Project“, adresa: http://www.presidency.ucsb.edu/inaugurals.php
[37] Kennedyjev inauguracijski govor, 20. siječnja 1961. godine
[38] Kennedyjev inauguracijski govor, 20. siječnja 1961. godine

država poručio je kako se obvezuje da će im američki narod pomoći koliko god je pomoć potrebna i to ne zato što bi im i „komunisti mogli pomagati, ni zato da bi dobili njihove glasove, već zato što je to ispravno. ~~jer~~ Ako ~~a~~slobodno društvo ne može pomoći mnoštvu siromašnih, neće moći pomoći ni manjini bogatih.“[39] Posebno se obratio zemljama zapadne hemisfere, prije svega državama južno od granice SAD-a, odnosno latinoameričkim državama koje je nazvao i sestrinskim zemljama. Poručio im je kako vjeruje u nove saveze koji će osloboditi ljude i vlade od siromaštva te kako države zapadne hemisfere moraju same biti gospodar toga prostora. Kennedy je rekao kako u svjetskoj skupštini suverenih zemalja, odnosno Ujedinjenim narodima, vidi veliku priliku za izgradnju mira koji je uvelike bio narušen kroz cijelo 20. stoljeće, a nesigurnost se nastavila i nakon Drugog svjetskog rata, nastankom Hladnog rata. Nije propustio obratiti se i državama koje su s prijezirom gledale prema njegovoj zemlji, poručivši im da američki narod za njih ima zahtjev. Zahtjev da obje strane počnu raditi na izgradnji dugotrajnog mira prije nego se dogodi katastrofa koja će unazaditi ljudski rod tisućama godina pa možda čak i izbrisati s lica Zemlje. Umjesto direktnih i indirektnih prijetnji komunističkom bloku na čelu sa Sovjetskim S~~s~~avezom, Kennedy se odlučio pozvati suprotnu stranu na kompromise koristeći uvijek istu riječ na početku rečenice – riječ „idemo“. Najmlađi američki predsjednik zrelo je i staloženo pozvao suprotnu stranu da zajednički uklone strahove na obje strane, da sagledaju zajedničke probleme, da stave upotrebu oružja stave pod kontrolu svih država te da znanost koriste kako bi dostigli nova otkrića koja će biti od koristi svim ljudima, a ne samo političarima s jedne strane kako bi zastrašili političare s druge. No, unatoč vrlo pacifističkom govoru, Kennedy je bio vrlo svjestan kako je sve što je predložio nemoguće ostvariti tako brzo pa je rekao kako to „neće biti ostvareno u prvih stotinu dana, ni tisuću, čak možda ni za vrijeme života ljudi koji ga slušaju, ali bitno je započeti“.[40] Naglasio je kako će konačni uspjeh ili neuspjeh ovisiti o građanima, a ne o njemu osobno čime je htio i građanima usaditi osjećaj odgovornosti za sve što se događa njihovim političkim i javnim djelovanjem. Pred kraj svog inauguracijskog govora izrekao je jednu od najpoznatijih rečenica u ljudskoj povijesti: „Ne pitajte što država može učiniti za vas, već što vi možete učiniti za državu!“, a odmah potom se obratio i svim ostalim ljudima svijeta rečenicom: „Ne pitajte što Amerika može učiniti za vas, već što možemo učiniti zajedno za slobodu svakog čovjeka“.[41] Govor je završio zaključkom kako se treba uzdati u Božji blagoslov i Božju pomoć, no držeći na umu

Commented [ĐL44]: Na jednom mjestu koristite nacije a na drugom narodi

Commented [AZ45R44]: Ispravljeno svugdje u narode.

[39] Kennedyjev inauguracijski govor, 20. siječnja 1961. godine
[40] Isto
[41] Isto

kako sve što se na Zemlji dogodi mora biti rad čovjeka, odnosno da ljudski rod ništa neće dobiti na poklon od Boga.

~~6.2.~~4.2. Govori o stanju nacije Johna F. Kennedyja

John F. Kennedy se tijekom svog nedovršenog mandata –ukupno tri puta obratio Kongresu. Četvrto obraćanje nije nikada održano s obzirom na činjenicu da je Kennedyjev život nasilno prekinut atentatom u Dallasu, 22. studenog 1963. godine. Sva tri Kennedyjeva obraćanja bila su verbalna, odnosno Kennedy je triput držao Govor o stanju nacije pred Kongresom. Također, sva tri govora su bila približno iste dužine po broju riječi, oko pet do šest tisuća riječi po obraćanju.

Govor o stanju nacije, 30. siječnja 1961.

~~Prvi~~ Svoj prvi Govor o stanju nacije J. F. Kennedy ~~koji~~ je podijelio na pet točaka te ga je održao ~~održao je imao~~ 30. siječnja 1961. godine, ~~te je svoj govor podijelio na pet točaka~~. Započeo ga je~~Svoj prvi govor započeo je~~ u dosta dramatičnom tonu o ekonomskoj situaciji u SAD-u, koji je zaključio vrlo jednostavnom rečenicom i priznanjem: "Ukratko, američka ekonomija je u problemu.", no ubrzo nakon toga je umirio naciju te naveo kako problem nije toliko velik da ga Amerikanci ne bi mogli riješiti. Naglasio je kako je država, unatoč velikom deficitu u svojoj blagajni, nastavila pružati vojnu i financijsku pomoć svojim saveznicima te je to bio svojevrstan uvod u kasniji dio govora koji se odnosio na vanjsku politiku SAD-a, ~~a koja je došla na red tek u četvrtoj točki obraćanja~~. Nakon što je u tri točke opširno govorio o unutarnjim poslovima SAD-a s naglaskom na ekonomskoj krizi i recesiji, Kennedy se u četvrtoj točki svog obraćanja dotaknuo i vanjskopolitičkih tema. Američke ekonomske probleme poput povećane nezaposlenosti, inflacije i sl. je nazvao nevažnim u usporedbi s problemima s kojima se suočavaju ostale države u svijetu. Prvo se dotaknuo Azije gdje je kao primjer naveo pritisak Komunističke partije Kine na države u susjedstvu – Indiju, Vijetnam, Laos i ostale – koje su se svim silama borile protiv komunističke diktature braneći tek novostečenu slobodu (Laos). Država Kongo je Kennedyju poslužila kao primjer afričke države koja ima puno veće probleme od onih američkih, a to je u to vrijeme bila država koja je, kako je Kennedy naveo, „brutalno rastrgana civilnim sukobima i političkim nemirima"[42] te zaključio kako Sjedinjene Američke

Commented [ĐL46]: Pročitajte ovu formulaciju!!!

Commented [AZ47R46]: Promijenjeno.

[42] Kennedyjev Govor o stanju nacije, 30. siječnja 1961.

Države moraju nastaviti davati potporu snagama UN-a da vrate mir i red na području Konga. Latinska Amerika je, na čelu s Kubom, sa svojim revolucijama bila vrlo ranjiva zona koju je Kennedy želio zaštititi od strane komunista. Upravo je Kubu vidio kao najslabiju točku Latinske Amerike, ali ujedno i najopasniju za američke interese s obzirom na to da je Kuba bila samo 140 kilometara udaljena od najbliže točke SAD-a. Američka vlast je željela da kubanske socijalne i ekonomske reforme uspiju, no bez utjecaja Sovjeta i komunizma jer prema Kennedyjevim riječima od 30. siječnja 1961. „komunistička dominacija u našoj hemisferi ne može biti prisutna ni u pregovaranjima“.[43] Kennedy je iznenađujuće za Europu rekao kako je „neispunjena i u nekom neredu te kako je jedinstvo NATO-a oslabilo zbog ekonomskog rivaliteta i nacionalnih interesa pojedinih država“.[44] Naravno, kao najveći američki izazov naveden je Hladni rat protiv SSSR-a i njihovog glavnog saveznika Kine. Upravo zbog Hladnog rata koji je početkom 1960-ih godina bio na samom vrhuncu, a svoj apsolutni vrhunac doživio~~će doživjeti~~ za vrijeme Kubanske raketne krize, Kennedy je naveo dvije ključne točke kojih se SAD mora držati kako bi opstao u nemilosrdnoj utrci s komunističkim protivnicima. Po prvoj točki, Sjedinjene Američke Države bi morale osnažiti svoje vojne postrojbe, dok bi po drugoj morale unaprijediti svoje ekonomske alate kako bi državama koje još nisu pale pod komunističku vlast mogle pružiti podršku i pomoć pri izgradnji institucija koje će biti dovoljno sposobne da se bore s vlastitim problemima. Uz najavljene točke, obratio se Kongresu i direktnom porukom kako će upravo od njih tražiti da ga podrže u stvaranju novih još učinkovitijih programa koji će pomoći ekonomiji, obrazovanju i društvenom razvoju drugih država i kontinenata. Ponovno se vratio na države južne polutke zapadne hemisfere rekavši kako će tražiti novo savezništvo za napredak jer je cilj SAD-a slobodna i prosperitetna Latinska Amerika koja će njegovati moderna demokratska načela. Na samom kraju spomenuo je i one države nekomunističkog svijeta koje se nalaze u Istočnoj Europi te zamolio Kongres da poveća ekonomsku pomoć državama u tom dijelu Starog kontinenta kako bi ponovno uspostavile dobre odnose s SAD-om. U svoj govor je uključio u Ujedinjene narode~~cije~~ za čije je institucije Kennedy rekao da ih američka vlast mora poduprijeti kao instrument koji će na miran način riješiti sve sukobe u Hladnom ratu te dovesti do njegovog kraja. ~~te Hladni rat u općenitom smislu.~~ No, unatoč prilično oštroj retorici prema Sovjetskom S~~s~~avezu, Kennedy je pri kraju svog govora poslao vrlo pomirljivu poruku u kojoj je kazao kako njegova administracija mora napraviti sve što je u njenoj moći kako bi našla zajednički jezik sa Sovjetskim S~~s~~avezom jer su puno bitnija bila znanstvena istraživanja te~~i~~ istraživanja Marsa i Venere, nego utrka u

[43] Kennedyjev Govor o stanju nacije, 30. siječnja 1961
[44] Isto

naoružanju, zaključio je u svom prvom Govoru o stanju nacije jedan od najomiljenijih američkih predsjednika ikad, John F. Kennedy.

Govor o stanju nacije, 11. siječnja 1962.

Svoj drugi Govor o stanju nacije, Kennedy je održao 11. siječnja 1962. godine te ga je podijelio na deset poglavlja. U prva tri poglavlja, govorio je o jačanju ekonomije s konkretnim prijedlozima kako ju ojačati, o borbi protiv inflacije, o općenitom napretku SAD-a kroz napredak gradova, poljoprivrede i resursa, građanskih prava, zdravstva i blagostanja te obrazovanja. Tek u četvrtom poglavlju svog govora dotaknuo se američkih ciljeva van granice SAD-a kada je govorio o američkim ciljevima van američkih granica. Naveo je jasnu razliku između dva pola svijeta u tom trenutku, a to nisu bili „ni veća vojna moć, ni viši životni standard, niti nešto treće, već vjerovanje da je država ta koja treba služiti državljaninu, a ne obrnuto“.[45] Naglasio je kako konačni cilj Sjedinjenih Država ostaje nepromijenjen, a to je zajednica slobodnih i nezavisnih država svijeta, uz napomenu kako SAD, za razliku od komunista, tolerira različitosti i tolerirat će različitost među državama. Sljedeće poglavlje svog govora posvetio je unutarnjem pitanju, ali s vanjskim rezultatom – jačanju američke vojske. Kennedy je ponosno istaknuo kako su vojne snage SAD-a znatno napredovale od njegovog zadnjeg obraćanja Kongresu te naveo niz podataka koji na to i ukazuju. U svom govoru dio su dobile i Ujedinjene nacije za koje je rekao da se Amerikanci možda neće slagati sa svakim potezom UN-ovih dužnosnika ili sa svakom odlukom koju donese većina od svih država članica, ali da će SAD uvijek biti vrlo odana članica tako velikog i važnog svjetskog kolektiva. Nakon UN-a, nekoliko minuta posvetio je i državama Latinske Amerike, u kojima je naglasak stavio na Savez za napredak koji je sve bliže tome da od ideje postane stvarnost. Kako bi svojim riječima dao na težini, Kongresu je predložio da u taj savez ulože tri milijarde američkih dolara.[46] Obraćanje koje se ticalo Latinske Amerike zaključio je sretnom viješću kako komunizam polagano gubi bitku na Zapadnoj hemisferi i kako mu je drago vidjeti da demokracija postepeno zamjenjuje neliberalne političke sustave, kao primjerice u Dominikanskoj Republici. Osmu točku svog govora posvetio je državama u nastajanju i razvoju u kojoj je rekao kako su američko zalaganje i trud da nove države i države u razvoju urodili plodom. Spomenuo je i novoosnovani *Peace Corps* koji je uspio pomoći ljudima u

[45] Kennedyjev Govor o stanju nacije, 11. siječnja 1962.
[46] Isto

trinaest zemalja da naprave korak bliže stabilnoj demokraciji. *Food for Peace* program je dodatno proširen čime je mnoge ljude lišio briga o osnovnim ljudskim potrebama – hrani i piću te su se tako mogli fokusirati na bitnije stvari. Navedeni programi, kazao je Kennedy, dokaz su da „programi takve vrste pomažu ljudima a pomažući ljudima, pomažu slobodi.“[47] Ponovno je, kao i prošle godine, neutralni i nezavisni Laos naveo kao jedan od primjera gdje je američka pomoć uvelike utjecala na razvoj države.

Govor o stanju nacije, 14. siječnja 1963.

~~Ovo~~ Govor o stanju nacije 14. siječnja 1963. je trebao biti ~~Kennedyjev~~Kennedyjevo pretposljednje godišnje obraćanje Kongresu, no, na žalost po njega i velik broj američkih državljana koji su ga obožavali i zahvaljujući atentatu u Dallasu, ~~ovo~~ njegov treći nastup pred Kongresom ~~je~~ bi~~l~~o je i njegovo posljednje obraćanje kroz Govor o stanju nacije. Govor je tradicionalno održao pred Kongresom 14. siječnja 1963. godine.

Commented [ĐL48]: koje?

Commented [ĐL49]: Koje?

~~Kennedy je svoj zadnji govor još jednom podijelio po točkama. Ovaj put ih je imao devet~~Kennedyjev Govor o stanju nacije iz 1963. je imao devet točaka te se kao i dosad u prvom dijelu svog Govora o stanju nacije bazirao na unutarnju politiku i unutarnja pitanja te probleme, dok je drugi dio posvetio pitanjima vanjske politike. Nakon kratkog uvoda uslijedio je govor o poboljšanju američke ekonomije, zatim o ulaganju u mlade i budućnost, dok se tek u trećoj točki okrenuo pitanjima vanjske politike. Započeo je izjavom kako je prije svega nekoliko godina u Jugoistočnoj Aziji, Istočnoj Europi, Africi i Latinskoj Americi vladalo mišljenje kako je komunizam ujedinjen i kako se širi nauštrb SAD-a koje su bile u neredu, no i zaključio kako se to uvelike promijenilo. Iako je spomenuo Zapadnu Njemačku i Vijetnam kao pozitivne primjere u kojima su Sjedinjene Države uspjele osnažiti demokraciju, napomenuo je kako sigurno vrijeme još nije došlo te kako opasnost vreba, od Kube do Južnokineskog mora. Posebno poglavlje u svom govoru posvetio je europskim državama saveznicama, na čelu s Velikom Britanijom. Kazao je kako Europa „ulazi u novu fazu duge i briljantne povijesti te kako je vrijeme kolonijalizma prošlost.“[48] Europu je vidio kao partnera, a ne suparnika te tvrdio kako partneri mogu uspjeti samo ako surađuju na svim poljima, od zajedničke obrane, preko vanjske trgovine pa sve do pružanja financijske podrške državama u razvoju. No, uz sve nabrojano, kao glavni zadatak saveznika, Kennedy je istaknuo zajedničku obranu i to ne samo

[47] Kennedyjev Govor o stanju nacije, 11. siječnja 1962.
[48] Kennedyjev Govor o stanju nacije, 14. siječnja 1963.

osiguravajući se nuklearnim naoružanjem.~~, već se i kroz~~Kennedy je ~~NATO~~ SAD i europske saveznike kroz NATO htio spremiti na mogućnost da se na oružani sukob odgovori drugim oružjem, a ne samo destruktivnim nuklearnim bombama. Naglasio je kako su države u razvoju i nesvrstane države u nevjerici gledale sovjetski pokušaj da na Kubu instalira nuklearne bombe te kinesku invaziju na Indiju, no kako su Sjedinjene Države uspjele svojim djelovanjem anulirati sve nasilne komunističke pokušaje da se proširi utjecaj njihove ideologije. Ljudi iz nesvrstanih i država u razvoju su, prema Kennedyju, sve više shvaćali kako nezavisnost i sloboda sve više gase komunističke ambicije za preuzimanjem vlasti u njihovim državama. Još je jednom napomenuo kako se države mogu usredotočiti na borbu za nezavisnost i slobodu tek kad su im osigurani osnovni uvjeti za postojanje i zbog tog razloga je inzistirao da im SAD nastave pružati financijska pomoć. S ponosom je istaknuo činjenicu da nijedna od pedesetak članica UN-a nakon Drugog svjetskog rata nije pala pod utjecaj komunista i indirektno pohvalio odluku o osnivanju UN-a. Obratio se i narodima Latinske Amerike kojima je rekao kako za mir u Zapadnoj hemisferi mora postojati suradnja te kako SAD „hrane svako četvrto dijete Latinske Amerike, da~~kako~~ su djeci priuštili milijun i pol knjiga te izgradili preko 17 tisuća učionica“.[49] Uz to, Amerikanci su starijim i bolesnim ljudima pružili i medicinsku pomoć i podršku. Zbog svega navedenog, Kennedy je naglasio kako se teško može jamčiti mir svim zemljama Južne i Sjeverne Amerike ako bi ulogu SAD-a preuzela neka druga država, aludirajući time na SSSR. Nakon Latinske Amerike okrenuo se Africi, Bliskom istoku i Aziji za koje je rekao da vrijedi sve kao i za njihove južne susjede te napomenuo kako su SAD „spremne pomoći izgraditi mir te kako to nije kupovina glasova novih država za vrijeme Hladnog rata“.[50] Za kraj šestog poglavlja svog govora osvrnuo se i na američki *Peace Corps* koji okuplja Amerikance koji su voljni dvije godine svog života posvetiti pomoći ljudima drugih država i SAD-u da uspostavi mir u cijelom svijetu. V~~Novo i v~~rlo kratko poglavlje posvetio je SSSR-u, odnosno komunizmu. Točnije usporedbi komunizma i demokracije ~~gdje je jasno usporedio uvjete života~~ u Zapadnoj i Istočnoj Njemačkoj, Zapadnoj i Istočnoj Europi, u Sjevernom i Južnom Vijetnamu, zaključivši kako je komunistički imperij u sve većem neredu. Pred sam kraj govora još je jednom naglasio kako će Ujedinjen~~i~~e na rodi~~cije~~, kojima je cilj štititi male i slabe države te~~i~~ osigurati sigurnost velikim državama, imati bezrezervnu podršku SAD-a, te kako je ~~naša~~ planeta Zemlja premalo mjesto kako bi se koristilo tako destruktivno oružje kao što je nuklearna bomba.

Commented [ĐL50]: Pročitati rečenicu i ispraviti

Commented [AZ51R50]: Ispravljeno.

[49] Kennedyjev Govor o stanju nacije, 14. siječnja 1963.
[50] Isto

~~6.3.~~4.3. Vanjska politika prema Europi, Aziji, Bliskom Istoku

Jasno je kako je John F. Kennedy ~~je~~ zbog kraćeg mandata imao i manje vremena donositi vanjskopolitičke odluke te manje utjecati na Hladni rat, no kao i Truman, Kennedy je imao barem jednu odluku koja je možda i spasila svijet kakav danas poznajemo od velike nuklearne katastrofe. ~~Kennedy je~~ u nepune tri godine svog mandata riješio je dvije vrlo velike hladnoratovske krize – Kubansku raketnu krizu i Berlinsku krizu. Kennedy, za razliku od Trumana, nije bio toliko okrenut financijskom pomoći državama jer se većina zemlja saveznica SAD-a do 1960-ih ekonomski koliko-toliko oporavila pa je više radio na diplomatskim odnosima i zajedničkoj sigurnosti. Jedan od najpopularnijih američkih predsjednika u povijesti nije imao toliko intervencija u Jugoistočnoj Aziji, no kod Kennedyja se može primijetiti povećano zanimanje za Bliski istok. Iako Kubanska kriza, odnosno sama Kuba nije dio Europe, Azije ili Bliskog istoka, ne bi bilo pošteno ne spomenuti ju barem u nekoliko rečenica kao jedan od najbitnijih događaja njegovog ~~Kennedyjevog~~ mandata.

Odnosi između SAD-a i SSSR-a bili su vrlo napeti i za vrijeme predsjednika Kennedyja. Štoviše, vrhunac Hladnog rata dogodio se baš za vrijeme njegova mandata, a taj vrhunac označava već ranije spomenutu Kubansku raketnu krizu iz listopada 1962. godine, svega godinu i pol nakon invazije u Zaljevu svinja kojim??? su Kubanci trenirani od strane američke CIA-a pokušali napraviti državni udar i smijeniti Fidela Castra s vlasti. Kennedy je od samog početka svog mandata prema SSSR-u bio vrlo oštar pa ih je tako u jednom od intervjua optužio za nepoštivanje dogovora iz Jalte i Potsdama, ali i odgovornost za podijeljenost Njemačke na Zapadnu i Istočnu.[51] Hruščov i Kennedy su se u kratkom Kennedyjevom mandatu sastali samo jednom i to na Bečkom summitu, 4. lipnja 1961. godine. Taj sastanak je bio pokušaj rješavanja Berlinske krize koja je trajala još od 1958. godine, a zaoštrila se 1961. kada se Hruščov i Kennedy nisu uspjeli dogovoriti oko berlinskog pitanja te je susret završio obostranim prijetnjama i izgradnjom Berlinskog zida, koji je dodatno produbio probleme i narušio odnose između SAD-a i SSSR-a.[52] Kubanskoj raketnoj krizi prethodila je američka invazija u Zaljevu svinja za koju se i danas smatra jednom od većih poraza Kennedyjeve administracije i loša vanjskopolitička strategija. Upravo ta invazija i Berlinska kriza bile su uvod u najveću krizu u povijesti čovječanstva koja je službeno započela 16. listopada 1962. i trajala punih 12 dana do

[51] Stewart Hensley (29. studeni 1961). "Tass Distorts Version of Kennedy Interview". The Altus Times
[52] Internetska stranica: https://history.state.gov/milestones/1953-1960/berlin-crises (pristupljeno 20.8.2017.)

28. listopada. Iako je se geografski kriza odvijala na području Kariba, bilo je jasno kako je kriza potencijalni sukob SAD-a sa SSSR-om. Kennedy je ovu krizu, naravno uz pomoć svoje administracije, uspješno riješio dogovorom da se povuku ~~i~~ sovjetske nuklearne rakete s Kube i američke nuklearne rakete iz Turske i Italije. I sam Kennedy je bio vrlo svjestan kroz kakvu je krizu i potencijalnu katastrofu prolazio svijet u tih desetak dana te je ~~s~~e pred kraj svojeg mandata odlučio ublažiti tradicionalno oštru politiku prema SSSR-u, a ~~s vremenom je~~ tijekom 1960-ih godina došlo je i do politike detanta, odnosno politike smanjenja napetosti između dvije vodeće svjetske sile. Odnosi SAD-a i Velike Britanije nastavili su se kretati dobrim putem i pod Kennedyjevom administracijom. ~~te je~~ Kennedy se za vrijeme svog kratkog mandata ~~se~~ čak četiri puta susreo s britanskim dužnosnicima[53], što je najviše od svih država svijeta. Jedan~~na~~ od najvažnijih, ako ne i najvažniji pomak u odnosima dviju navedenih država je bilo potpisivanje sporazuma u Nassau, čime su SAD Velikoj Britaniji dopustile razvoj prvog sustava britanskog nuklearnog naoružanja. Uz Veliku Britaniju, Kennedy je donekle gajio simpatije i prema Francuskoj, državi koja je bila druga na redu za njegov službeni posjet.[54] No, uz vjeru kako Francuska može biti jedan od stupova moderne Europe i kako se SAD mogu na nju osloniti kao pouzdanog partnera i saveznika, Kennedy je De Gaullea morao podsjećati kako se u postratovskom dobu radilo na nešireniu i suzbijanju nuklearnog naoružanja. Prema podijeljenoj Njemačkoj, Kennedy je naravno imao različite vanjskopolitičke strategije – Zapadnu Njemačku je vidio kao i Francusku, jednom od stupova moderne Europe i zajedničke obrane, dok je Istočnu Njemačku vidio samo kao sovjetski satelit. ~~Već spomenuta Berlinska kriza~~~~Već~~ Rješavanje već spomenut~~ca~~ Berlinsk~~ca~~ krize zračnim mostom~~a~~, koja je na svom kraju dovela do podjele grada, ~~koja je bila i više nego simbolična za tadašnje vrijeme,~~ bio je Kennedyjev najvažniji vanjskopolitički potez. Također, jednom od najpoznatijih rečenica ikad izrečenom~~im~~, „*Ich bin ein Berliner*“, jasno je stanovnicima Zapadne Njemačke dao do znanja da su SAD pouzdani partner koji će uvijek stati u obranu svojih saveznika pred SSSR-om. Kennedy je u Europi osim navedenih država posjetio još i Italiju te Irsku, obje države s puno iseljenika u SAD.

Kennedyjev interes puno je više bio na strani Bliskog istoka nego Jugoistočne Azije što se može vrlo jasno vidjeti u odnosu prema Izraelu. Kennedy je tako je začetnik američko-izraelske vojne suradnje, čime je Izrael stavio pod okrilje SAD-a te mu dodatno jamčio sigurnost na, za Izraelce, ne baš tako sigurnom području Bliskog istoka okruženo~~g~~ prije svega vrlo

Commented [ĐL52]: S tijekom????

Commented [ĐL53]: Pročitajte rečenicu!

[53] Internetska stranica: https://history.state.gov/departmenthistory/travels/president/kennedy-john-f (pristupljeno 20.8.2017.)
[54] Isto

nezadovoljnim Palestincima, ali i arapskim zemljama koje nikad nisu s odobravanjem gledale prema njemu~~Izraelu~~. Uz neke manje trzavice, Kennedyjeva administracija je u Izraelu vidjela velikog saveznika, ali i geopolitičku točku koja će okolnim zemljama poslužiti kao primjer demokratski uređene države, za razliku od različitih arapskih monarhija, tiranija i diktatura kroz cijelu ~~arapsku~~ povijest. Saudijska Arabija je, između ostalog zbog nafte, također bila jedna od ključnih američkih saveznika kojima je Kennedyjeva administracija direktno pomogla. Možda je najbolji primjer ~~je~~ egipatski napad na Saudijsku Arabiju nakon čega su potonji tražili hitnu pomoć od Amerikanaca te ju dobili u obliku ratnih aviona.[55]

Kao što je već spomenuto ~~prije~~, Kennedyju više ili manje stabilna Azija nije bila od prevelikog interesa. Na tom kontinentu su razvijenije države bile prilično jasno politički i svjetonazorski definirane, s jedne strane komunistički SSSR koji se protezao do istočne obale Tihog oceana i prvi susjed Kina koja je bila pod sigurnom kontrolom Mao Ce-tunga, te Japan koji se polako, ali sigurno gradio kao stabilna i čvrsta demokracija koja njeguje kapitalistički način života. Najveća točka sovjetsko-američkog dvoboja na istoku Azije bio je rat u Vijetnamu koji je započeo još 1955., šest godina prije Kennedyjevog mandata i završio čak 12 godina nakon njegove smrti. Ipak, Kennedy je za vrijeme svog mandata donio nekoliko odluka vezanih uz Vijetnamski rat, no nijedna od njih nije uspjela rat ~~prelomiti??~~usmjeriti u korist ~~na stranu~~ Južnog ~~j~~ Vijetnama i američkih trupa.

~~6.4.~~4.4. Zaključak

Kennedy je svoj mandat počeo nešto mirnije od Trumana, jer je ~~za svoj jedini mandat~~ bio izabran na redovnim američkim predsjedničkim izborima pa ga inauguracija nije toliko iznenadila koliko i Trumana. No, ono što je dočekalo Kennedyja je možda i mnogo kompliciranija situacija od one na koju je naišao Truman. S obzirom na činjenicu da je od završetka Drugog svjetskog rata prošlo više od 15 godina, većina naprednijih država svijeta se uspjela barem donekle oporaviti. Na Kennedyjevu žalost i na žalost svih Amerikanaca te zagovornika demokracije, jedna od država koja se uspješno oporavila i postala velika svjetska sila bio je i Sovjetski S~~s~~avez. Kennedy možda nije morao voditi brigu o toliko velikoj financijskoj pomoći kao što je to Truman morao te nije morao voditi bitku na nekoliko frontova u Jugoistočnoj Aziji, ali je sa svojom administracijom morao znati birati ~~odabrane~~ riječi koje je koristio u dijalogu s Hruščov~~o~~im i ostalim dužnosnicima SSSR-a. Velik broj trzavica sa

Commented [ĐL54]: ???

Commented [AZ55R54]: Ispravljeno.

[55] Pollack, Josh (~~rujan~~ 2002). "Saudi Arabia And The United States, 1931-2002". Middle East Review of International Affairs

Sovjetskim Ssavezom rezultirao je smanjenim ~~intenzitetom vanjskopolitičkim strategijama~~vanjske politike interesom za političkim djelovanjem prema ostalim državama iako je Kennedy uvijek pronašao vremena za europske saveznike i prijateljski Izrael.

Commented [ĐL56]: Kakav je to smanjeni intenzitet vanjske politike?

Commented [AZ57R56]: Ispravljeno.

~~7.~~5. Zaključak - usporedba vanjskopolitičkih strategija Trumana i Kennedyja

I Truman i Kennedy imali su vrlo teške mandate te su bili primorani donositi vrlo važne i riskantne odluke. Svaki od njih svojim je odlukama mijenjao sudbinu svijeta te da su određene odluke donijeli na drugačiji način, svijet možda ne bi bio ovakav kakav je danas. Doktrine dvaju predsjednika su u samoj srži bile identične, a to je zaustavljanje širenja komunizma i pružanje pomoći saveznicima i državama u razvoju koje su još nestabilne. Direktna i indirektna borba i nadmudrivanje s komunističkim pristašama i vođama prožela je svih osam Trumanovih i dvije Kennedyjeve godine na čelu vlasti. Truman je s jedne strane bio koncentriran na obuzdavanje~~m~~ širenja komunizma u Europi kroz ~~razne projekte poput Trumanove doktrine~~Trumanov~~u~~e doktrin~~u~~e, Marshallov~~og~~ plan~~a~~ te~~i~~ zagovaranje~~m~~ osnivanja Ujedinjenih naroda~~cija~~ i Sjevernoatlantskog saveza, dok je s druge strane bio zauzet i okupacijom Japana te stalnim sukobima na Jugoistoku Azije. Kennedy je pak za vrijeme svojeg mandata situaciju u Europi imao pod kontrolom, uz povremene trzavice sa SSSR-om, no ni on se nije mogao u potpunosti opustiti jer je 1955. godine osnovan Varšavski pakt koji je bio protuteža NATO-u. U Jugoistočnoj Aziji je samo nastavio sudjelovanje u Vijetnamskom ratu koji ~~se nastavio~~je trajao i nakon njegove smrti, dok je veliki dio njegove pažnje dobio i Izrael koji je zapravo i osnovan pod zaštitom Trumana. Najveći Kennedyjev test i test njegove vanjskopolitičke strategije je zasigurno bila Kubanska nuklearna kriza u kojoj su možda i sekunde dijelile svijet od kompletnog razaranja, propasti i nazadovanja nekoliko stotina, a možda i tisuća godina.

Govori Trumana i Kennedyja nisu bili toliko slični kao što su bila njihova ~~djelovanja na vanjskopolitičkim pitanjima~~vanjskopolitička djelovanja. Trumanovi govori, inauguracijski govor i Govori o stanju nacije su bili vrlo oštri i žestoki prema komunistima i SSSR-u, dok njegove akcije u zbilji nisu bile tako radikalne~~,~~. ~~dok se kod~~k~~K~~od Kennedyja se može primijetiti upravo suprotno. Naime, Kennedy je svaki svoj govor održani govor (inauguracijski i Govori o stanju nacije) započinjao temama i točkama o unutarnjoj politici i pitanjima, dok su vanjskopolitička pitanja uvijek dolazile kasnije. Kod Trumana je situacija bila skoro pa obrnuta, uvijek je prvo govorio o vanjskopolitičkim temama i strategiji, a tek onda se okretao unutarnjim temama. No, za razliku od Trumana, Kennedyjevi govori su bili miroljubiviji ~~od Trumanovih~~, ali se u zbilji uspostavilo kako je ~~Kennedy~~ bio puno oštriji, pogotovo u nastupu prema SSSR-u i Hruščovu. Ipak, pred sam kraj njegova života i nakon uspješno riješene Kubanske krize, čak se i njegov nastup prema Sovjetima odmaknuo od klasičnog američkog načina, a to je nulta stopa tolerancije. Politika detanta imala je svoje korijene u Kennedyjevoj administraciji koja je prva napravila korak prema ~~pomirenju i~~ mirnijem suživotu između Zapadnog i Istočnog bloka.

Commented [ĐL58]: Hmm...možemo li to nazvati projektom?

Commented [ĐL59]: Nastavio dva puta

Commented [ĐL60]: Kako na?

Za kraj, može se zaključiti kako su vanjskopolitičke strategije američkih predsjednika Harryja S. Trumana i Johna F. Kennedyja u srži bile vrlo slične s obzirom na borbu protiv istog suparnika, no uvjeti, okolina i vremensko razdoblje u kojima su živjeli američki vođe su znatno utjecali na modificiranje vanjskopolitičkih strategija. Oba predsjednika su se morala nositi s velikom opasnošću širenja komunizma u politički nestabilnim i novonastalim državama jer je ~~koje~~ jejačanje komunizma moglo rezultirati padom demokracije. Njihove strategije su bile vrlo slične s jednim najvažnijim ciljem, a to je smanjenje utjecaja Sovjetskog Saveza primarno u Europi, ali i Aziji te Bliskom istoku. Zaključno, iako su se zbog različitih ratova i sukoba na različitim dijelovima svijeta Trumanova i Kennedyjeva djelovanja razlikovala, u srži se njihova vanjskopolitička strategija svodila na slabljenje sovjetskog utjecaja i financijsku, vojnu, političku i socijalnu pomoć državama koje su bile u opasnosti da padnu pod komunističku vlast i postanu sovjetske države sateliti. ~~Upravo zbog različitih uvjeta, okoline i vremenskog razdoblja, moglo bi se zaključiti kako su Trumanove i Kennedyjeve strategije bile različite, ali se ponovno?? krajnji zaključak ponovno vraća na to da su i jedan i drugi imali istog suparnika od kojeg su morali zaštititi kako svoju domovinu, tako i ostatak slobodnog i novonastalog svijeta.~~

Commented [ĐL61]: Koje je moglo? Što?

Commented [ĐL62]: Moglo ili se zaključuje

Commented [ĐL63]: U zaključku ćete se pozvati na polazno pitanje i hipotezu koje ste postavili u uvodnom dijelu.
Zaključak je završni dio akademskog rada koji sažeto i jasno izlaže zaključke do kojih se došlo istraživanjem.. Taj završni dio osnovnog teksta donosi ukupnu sintezu cijelog rada u novim mislima, u novim riječima i u novom obliku. U zaključku se ponovo izriče glava ideja ili teza cijelog rada, no tako da se tezna rečenica donosi u drugoj formulaciji. Stoga je to samostalna misaona i strukturna cjelina. Zaključak je povezan s uvodom, jer ga na neki način zrcali. No, uvod ide od općenitoga k vrlo specifičnom, dočim je značajka zaključka da se od vrlo specifičnoga, objašnjenoga i analiziranoga u radu ponovo vraća k općenitom. – Iz uputa za pisanje akademskih radova

~~8.~~6. Literatura

1. Hensley, ~~S~~Stewart~~.~~ (~~29. studeni~~ 1961) *Tass Distorts Version of Kennedy Interview*, Washington: The Altus Times
2. Li, Xiaobing (2012) *China at War*, An Encyclopedia, Santa Barbara: ABC-CLIO
3. Lubell, ~~S~~Samuel~~.~~ (1956) *The Future of American Politics*, London: ~~Anchor Press~~Hamish Hamilton
4. McCullough, ~~D~~David~~.~~ (1992) *Truman*, New York: Simon & Schuster
5. Painter, David S., (2002) *Hladni rat : povijest međunarodnih odnosa*, Zagreb: Srednja Europa
6. Pollack, ~~J~~osh. (~~rujan~~ 2002). *Saudi Arabia And The United States, 1931-2002*, Middle East Review of International Affairs
7. Raico, ~~R~~Ralph~~.~~ (2011) *America's Will to War: The Turning Point*, Mises Institute
8. Vukadinović, ~~R.~~Radovan (1981) *Osnove teorije vanjske politike*, Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost
9. Vukadinović, Radovan~~.~~ (1983) *Hladni rat i Evropa*, Zagreb: August Cesarec
10. Vukadinović, Radovan (2008) *Vanjska politika SAD-a u doba Hladnog rata*, Zagreb: Politička kultura
11. ~~7.~~ Westad, ~~O. A~~Odd~~.~~ Arne~~.~~ (2009) *Globalni Hladni rat: Velike sile i Treći svijet*, Zagreb: Golden Marketing: Tehnička knjiga
12. ~~8. Trumanov inauguracijski govor, 20.siječnja~~ 1949~~.~~

Commented [ĐL64]: Odakle ste uzeli te govore?

Internetske stranice

1. Presidency.ucbs.edu (2017a) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/inaugurals.php (pristupljeno: 15.8.2017.)
2. Presidency.ucbs.edu (2017b) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=13282 (pristupljeno: 15.8.2017.)
3. Presidency.ucbs.edu (2017c) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=13567 (pristupljeno: 16.8.2017.)
4. Presidency.ucbs.edu (2017d) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=14017 (pristupljeno: 16.8.2017.)
5. Presidency.ucbs.edu (2017d) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=14418 (pristupljeno: 17.8.2017.)
6. Presidency.ucbs.edu (2017d) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=14379 (pristupljeno: 17.8.2017.)

Formatted: Font: (Default) Times New Roman, 12 pt

Formatted: Font: (Default) Times New Roman, 12 pt

7. Presidency.ucbs.edu (2017e) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=14017 (pristupljeno: 17.8.2017.)
8. Presidency.ucbs.edu (2017e) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=8032 (pristupljeno: 18.8.2017.)
9. Presidency.ucbs.edu (2017e) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=8045 (pristupljeno: 19.8.2017.)
10. Presidency.ucbs.edu (2017e) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=9082 (pristupljeno: 19.8.2017.)
11. Presidency.ucbs.edu (2017e) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=9138 (pristupljeno: 19.8.2017.)
9. Presidency.ucbs.edu (2017) The American Presidency Project http://www.presidency.ucsb.edu/ws.php (pristupljeno 15.8.2017.) Internetska stranica: https://history.state.gov/milestones/1953-1960/berlin-crises (pristupljeno 20.8.2017.)
11.13. History.state.gov (2017b) Office of the Historian Internetska stranica: https://history.state.gov/departmenthistory/travels/president/kennedy-john-f (pristupljeno 20.8.2017.)

Formatted: Font: (Default) Times New Roman, 12 pt